

**РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІВЕНТ-ІНДУСТРІЇ, КУЛЬТУРОЛОГІЇ
ТА МУЗЕЄЗНАВСТВА**

УДК 378 (477)

Дипломна робота на здобуття
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
на тему:

**ВИЩА ХУДОЖНЯ (КУЛЬТУРОЛОГІЧНА) ОСВІТА В УМОВАХ
РИНКУ: ДЕРЖАВНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ РІВЕНЬ**

Виконала студентка освітньо-професійної програми
I (бакалаврського) рівня спеціальності 028 «Менеджмент
соціокультурної діяльності»

Галузь знань 02 – «Культура і мистецтво»
денної форми навчання

Бабак Карина Миколаївна

Науковий керівник:

доцент кафедри документальних
комунікацій та бібліотечної справи, к. іст. н.,
доц. **Шатрова Марина Борисівна**

Рецензент:

Канд. пед. наук, професор
Сташук Олександр Андрійович

Рівне – 2023

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЗВО – заклад вищої освіти

КНУКіМ – Київський національний університет культури і мистецтва

КНУ ім. Тараса Шевченка – Київський національний університет імені

НЗ – навчальний заклад

НАКККіМ – Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

НУ «Острозька академія» – Національний університет «Острозька академія»

НУ «КМА» – Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Тараса Шевченка

ОП – освітня програма

РДГУ – Рівненський державний гуманітарний університет

ХДАК – Харківська державна академія культури

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ВИЩА КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	10
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	17
2.1. Система вузів України з підготовки майбутніх культурологів.....	17
2.2. Рівненський державний гуманітарний університет як регіональний вуз з підготовки фахівців за спеціальністю «Культурологія».....	38
2.3. Характеристика освітніх програм зі спеціальності «Культурологія», що реалізуються вузами України.....	45
2.4. Освітня діяльність вузів I—II рівнів акредитації з підготовки «молодших бакалаврів» спеціальності «Культурологія».....	54
Висновки до розділу 2.....	57
ВИСНОВКИ.....	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. З перетворенням України на самостійну державу освіта стала власною справою українського народу. Розбудова системи освіти, її докорінне реформування мають стати основою відтворення інтелектуального, духовного потенціалу народу, виходу вітчизняної науки, техніки і культури на світовий рівень. Становлення державності та демократизації суспільства в Україні, зростання соціальної ролі особистості, швидка зміна технологій в усьому світі – все це потребує умов, за яких би український народ став нацією, що постійно навчається. Підвищення якості підготовки спеціалістів та розвиток вищої школи багато в чому залежить від своєчасного інформаційного забезпечення учбового процесу та наукової діяльності вузу.

В сучасних умовах і на тому етапі, який переживає галузь культури в Україні сьогодні, однією з актуальних проблем є підготовка кадрових ресурсів. У зв'язку з цим відбуваються серйозні зміни в підготовці фахівців зазначеної галузі, пов'язані з особливими вимогами, які ставляться до їх професійної майстерності, що вимагає теоретичного аналізу інтенсифікації культурологічної освіти, багатоаспектності та специфічності професії культуролога.

Сучасне навчання майбутніх фахівців за спеціальністю 034 «Культурологія» у закладах вищої освіти має застосовувати провідні тенденції з інформатизації та цифровізації суспільства, так як досягнення в напрямі інформаційно-комунікаційних технологій призвели до виокремлення цифрової культури в її різноманітних формах і жанрах як феномену, що трансформувало культуру й мистецтво, процеси культуротворчості й культуросприйняття.

Стан наукової розробленості теми. Процес навчання покликаний виконувати три функції: освітню, розвиваючу і виховну. При розгляді

структури процесу навчання, необхідно виявити його будову, освітні компоненти і зв'язок між ними. Основу теоретичних досліджень складають ідеї, положення вчених, які вивчали окремі питання вищої культурологічної освіти: В. Андрущенко [3], І. Бушман [9], С. Гончаренко [20], Л. Губерський [21], І. Зязюн [29], В. Огнев'юк [52], Т. Усатенко [83] та ін.. Нами досліджено теорію та методологію культурологічної освіти як наукового напрямку на перетині нових концепцій філософії освіти та культурології, що дає можливість трактувати освіту як культурний феномен; виділено основні аспекти культурологічної підготовки спеціалістів у ЗВО, на основі праць: Г. Васянович [10—11], Г. Дегтярьова [11], Л. Зеліско [26], Н. Москаленко [47] та ін.. Питанням розвитку освіти гуманітарного профілю, з культурологічною й художньою підготовкою майбутніх педагогів із орієнтацією освітніх програм на художньо-естетичний та мистецький розвиток представлено в дослідженнях: Л. Бутенко [8], Т. Вінник [15], І. Зязюна [28—29], Т. Іванової [30], Л. Кондрацької [35], Л. Масол [44], Л. Настенко [50], О. Олексюк [53], Г. Падалки [71], О. Рудницької [76], М. Сиви [79], О. Шевнюк [88] та ін. Теоретико-методологічні основи та структура підготовки культурологів у ЗВО України представлена у дослідженнях: Л. Зеліско [26], З. Донець [23], Т. Рейзенкінд [74], В. Масловим [46], С. Дичковським [22], Н. Кострицею [36], Г. Кутузовою [41], М. Левенець [42], М. Рогановою [75], О. Смолінською [78] та ін. Дослідження, в яких висвітлено культурологічні засади вивчення гуманітарних предметів у загальноосвітній школі та присвячені питанням викладання художньої культури представлено в працях: О. Аліксійчук [2], Л. Аристова [4], Л. Масол [45], та ін.. Питанням формування культурологічної компетентності у фахівців різних спеціальностей приділено увагу в таких працях: О. Кравченко-Дзондза [38], Н. Стеценко, Т. Чикалова [80], О. Федорцова [84], О. Чернова [89], фахової компетентності випускників освітньої програми «Культурологія» Н. Наталевич [48—49]. Сучасним питанням підготовки фахівців-культурологів, зокрема арт-менеджерів та

фахівців індустрії дозвілля присвячено публікації Л. Кравченко [39], Н. Яремака [92] та ін..

Необхідність оновлення підготовки спеціалістів в галузі культурології засобами цифрових технологій відповідає вимогам сучасного ринку праці, що потребує фахівця, який володіє усіма технологічними процесами, орієнтується в проблемах цифрової культури та мистецтва, вміло використовує цифрові освітні ресурси в професійній педагогічній та культурно-дозвіллевій діяльності. Прогрес освітніх можливостей інформаційно-комунікаційних технологій вже доведений, вони стали невід'ємною складовою освітнього середовища закладів вищої освіти України та зарубіжжя. Саме тому цифрові технології можуть стати фундаментом для розроблення нової системи формування професійної компетентності майбутніх культурологів.

Об'єкт дослідження: культурологічна освіта в Україні у ВНЗ I—IV рівнів акредитації.

Предмет дослідження: історичне підгрунття, теоретичні та практичні засади формування системи підготовки кадрів за спеціальністю 034 «Культурологія» в умовах інформатизації та ступеневої освіти.

Мета дослідження: відтворити цілісну картину процесу розвитку вищої культурологічної освіти в Україні, охарактеризувати його сучасний стан. Для реалізації цієї мети визначені такі **завдання:**

- з'ясувати стан дослідження з обраної теми та повноту її джерельної бази;
- простежити та визначити головні етапи розвитку вищої культурологічної освіти в Україні;
- виявити внесок окремих освітніх установ у підготовці кадрів зі спеціальності «Культурологія»;
- проаналізувати освітні програми, пропоновані вузами України зі спеціальності 034 «Культурологія», виявити позитивні сторони та недоліки змісту.

- визначити роль і місце кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства РДГУ у розвитку регіональної вищої освіти за спеціальністю 034 «Культурологія».

- окреслити основні проблеми функціонування культурно-освітньої галузі Рівненської області та запропонувати шляхи оптимізації її територіальної організації.

Методологічна база дослідження обумовлена об'єктом та предметом дослідження. З метою визначення ролі та місця вищої культурологічної освіти застосовано системно-діяльнісний підхід як загальнонауковий принцип дослідження. В цілому робота написана на основі використання загальнонаукових методів аналізу, синтезу та узагальнення вихідної інформації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому:

- зроблено комплексний аналіз розвитку вищої культурологічної освіти в Україні на сучасному етапі;

- проаналізовано науково-дослідну літературу з теми дослідження, виявлено джерельну базу дослідження з питань підготовки фахівців за спеціальністю 034 «Культурологія» в Україні;

- визначено внесок окремих освітніх установ у розвиток вищої культурологічної освіти в Україні через детальний аналіз сайтів провідних вузів та змісту наукових видань, створених ними;

- узагальнено головні проблеми сучасної вищої культурологічної освіти в Україні та запропоновано можливі шляхи та перспективи її подальшого розвитку.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що отримані результати та рекомендації дозволять ефективніше організувати роботу вузів з підготовки кадрів в галузі культурології. Матеріали дипломної роботи можуть використовуватися в навчальному процесі вищих навчальних закладів

для спеціальностей «Культурологія», «Менеджмент соціокультурної діяльності» та ін.

Особистий внесок здобувача. Всі положення та висновки, винесені на захист, одержані автором особисто.

Апробація результатів дипломної роботи. Результати дослідження оприлюднені на міжнародній науковій конференції: *Світовий культурний простір крізь призму сучасних глобалізаційних пандемічних викликів та війни: XVIII міжнар. наук.-практ. конф., 17—18 листоп., 2022 р. м. Рівне: програма. Рівне: РДГУ, 2022. С. [36 с.]*.

Фрагменти бакалаврського дослідження оприлюднені у формі наукової статті у науково-метричному збірнику:

- Бабак К. М., Шатрова М. Б. Вища культурологічна освіта в Україні: історіографія дослідження. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: наук. зб. Вип. 45 / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне: РДГУ, 2023. С. 156—162 .

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаної літератури та додатків.

У **вступі** йдеться про важливість та зміст обраної теми дипломної роботи, обґрунтована її актуальність, встановлені мета і завдання, предмет та об'єкт, розглянуті основні методологічні засади дослідження.

Перший розділ висвітлює історіографію дослідження культурологічної освіти в Україні. Окреслено основні напрямки наукових розвідок з обраної теми. Виявлено публікації, які прямо чи опосередковано торкаються питань культурологічної підготовки фахівців у вузах України I–IV рівнів акредитації.

У **другому розділі** характеризуються ЗВО в Україні, що здійснюють підготовку спеціалістів з «Культурології», характеризуються освітні програми першого та другого рівнів підготовки. Виокремлено діяльність кафедри івент-індустрії, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету з підготовки фахівців зі спеціальності 034 «Культурологія» як регіонального осередку освітньої діяльності.

У **висновках** підведено загальні підсумки проведеної роботи та окреслено шляхи подальшої розробки заявленої проблематики.

Загальний обсяг бакалаврського дослідження складає 98 сторінок, з яких основного тексту 62 с.

Список використаної літератури нараховує 93 назви.

Додатки розміщено на С. 74–98.

РОЗДІЛ 1

ВИЩА КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Історіографічний аспект документної ресурсної складової, що стосується теми вищої культурологічної освіти в Україні останньої третини ХХ — початку ХХІ століття досліджено за науковими публікаціями загального та галузевого змісту з історії української культури [21, 37], історії розвитку закладів вищої освіти в галузі українського мистецтва та культурології [13, 37, 45, 47, 71, 75].

Аналіз документного масиву з історії культурологічної освіти в Україні кінця ХХ — початку ХХІ століття у розділі викладено послідовно, від характеристики літератури, що прямо чи опосередковано торкається досліджуваної теми, до аналізу видань з історії культури загалом.

У питанні відображення європейських світоглядно-ціннісних основ та інтеграційних процесів у національну систему вищої освіти в Україні відображено в працях таких дослідників, як: В. Андрущенко, Я. Балабаш, О. Вашуленко, М. Карпенко, С. Клейко, В. Кремінь, С. Лобанова, В. Лутай, С. Ніколаєнко.

Дослідження в напрямі гуманітарної освіти, культурологічної та художньої підготовки педагогів з наголосом на художній, естетичний та мистецький розвиток особистості репрезентовано в наукових розвідках Л. Бутенко [8], Т. Вінник [15], І. Зязюна [28—29], Т. Іванової [30], Л. Кондрацької [35], Л. Масол [44 – 45], Н. Москаленко [47], Л. Настенко [50], О. Олексюк [53], Г. Падалки [71], О. Рудницької [76], М. Сови [79], О. Шевнюк [89—90] та ін.

Систему культурологічної підготовки у вузах України та науково-методичне забезпечення освітньої діяльності культурологів, менеджерів соціокультурної діяльності, інших здобувачів культурно-освітнього спрямування розкрито у публікаціях: З. Донець [23], С. Виткалов [13],

Т. Рейзенкінд [74], В. Маслов [46], С. Дичковський [22], Н. Костриця [36], Г. Кутузова [41], М. Левенець [42], М. Роганова [75], О. Смолінська [78] та ін.

Існують дослідження, присвячені вивченню гуманітарних предметів у школі під кутом розгляду культурології та методики викладання художньої культури: О. Аліксічук [2], Л. Аристова [4], Л. Бутенко [8], Л. Масол та ін. [45], Л. Настенко [50], М. Сиви [79], Т. Рейзеклінд [74] тощо. Формування компетентностей в напрямі культурологічної освіти розкрито у наукових публікаціях: О. Кравченко-Дзондза [38], Н. Стеценко, Т. Чикалова [80], О. Федорцова [84], О. Чернова [88], фахової компетентності майбутніх культурологів торкалися у своїх публікаціях Н. Наталевич [48—49], а також професійну підготовку арт-менеджерів та фахівців індустрії дозвілля розкрито у публікаціях Л. Кравченко [39], Н. Цимбалюк [87], Н. Яремака [92] та ін.

Однією з проблем сучасної культурологічної освіти є використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальності процесі. Поза увагою наукового дослідження залишилися проблеми розвитку цифрової культури та впливу на організацію освітнього процесу, способи залучення електронних навчальних ресурсів, цифрових освітніх технологій, створення цифрового освітнього середовища професійної підготовки культурологів. В умовах розвитку інформаційного суспільства, цифровізація освітнього процесу може бути реальним чинником оновлення культурологічної освіти.

Серед публікацій з питань інформатизації та цифровізації освіти публікації вітчизняних дослідників С. Денисенко [21], Н. Морзе [72], О. Спірін [87] та ін.

Численна кількість досліджень вітчизняних учених присвячено застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій у вищих навчальних закладах професійного спрямування: О. Андреев, К. Л. Бугайчук, Н. О. Каліненко, О. Г. Колгатін, В. М. Кухаренко, Г. Лаврентьева, С. Литвинова, В. Любарець, О. Муковіз, Т. Муращенко, Ю. Носенко, О. Набока, В. Прошкін, Л. Петухова та ін. Питання формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх культурологів висвітлено в працях

О. Буйницька, С. Іванова, Л. Карташова, А. Кочарян, Н. Морзе, О. Овчарук, Н. Сороко, С. Прохорова, В. Яромчук. Дослідження цифрової культури як складової інформаційного суспільства не залишаються поза увагою науковців О. Базелюк, Л. Гаврілова, Д. Галкін, А. Гук, І. Елінер, М. Журба, О. Карпенко, М. Кириченко, О. Крапивенко, І. Красильников, В. Кривошеєв, К. Литвинова, Н. Соколова, Я. Топольник, С. Черних та ін. У своїх публікаціях вчені прийшли до висновку, що використання інформаційно-комунікаційних технологій у реформуванні вітчизняної освіти відбувається згідно світових освітніх процесів. До освітньо-професійних програм залучаються компетентності цифрової підготовки (Рамка цифрової компетентності для громадян (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens), Європейська рамка цифрової компетентності педагогів (European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu), Рамка електронної компетентності (European e-Competence Framework, eCF) та ін. Інформатизація української освіти наразі має міцну нормативно-правову державну підтримку. Серед нормативних документів державного рівня, що забезпечують розвиток освіти в інформаційному суспільстві: Закони України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про Національну програму інформатизації», «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні», «Положення про електронні освітні ресурси», «Положення про електронний підручник», «Положення про Національну освітню електронну платформу» та ін.

Характеристика компетентностей професійного профілю для здобувачів освітніх програм з культурології не є поширеним явищем серед публікацій досліджуваної теми. Яскравою є робота Н. Наталевич [49]. На думку автора фахову компетентність майбутніх культурологів варто визначати як багатофункціональну культуродоцільну придатність спеціаліста на базі отриманих знань та умінь проводити професійну діяльність, яка надає: спонукання у досягненні власного і суспільно важливого професійного результату; самоаналіз і поступове набуття результату в удосконаленні власного професійного досвіду; опанування психолого-педагогічними

навичками успішного партнерства; здатність до реалізації комплексної фахової роботи та здатність приймати відповідальні рішення; присутність у фахівця-культуролога системи загальнолюдських цінностей та морально-вольової готовності до роботи в професії [49, с. 6]. Дослідниця виділяє основні компетентності, що формують фахівця-культуролога — це психолого-педагогічна, морально-правова, творчо-креативна, економічна, валеологічна [49, с. 7]. Питання генерування фахової майстерності у випускника-культуролога як педагогічного працівника з музики і художньої культури, розглядається у дослідженні К. Щедролосєвої [92]. Цей педагогічний феномен автор викладає через сукупність художньо-педагогічних характеристик спеціаліста, що набувається у результаті професійної підготовки, має мистецький зміст та сфокусований на соціокультурний результат — вироблену на високому рівні здатність до художньо-педагогічної діяльності.

Зауважимо, що культурологічну фахову компетентність К. Щедролосєва виділяє лише у складі з іншими професійними компетентностями [92]. Це в деякому розумінні зменшує результативність перспективи наукового пошуку, звужуючи його до вузько професійних завдань з підготовки фахівців — вчителів музики та художньої культури.

Отже, серед українських дослідників різних аспектів культурологічної освіти та набуття культурологічної компетентності виділимо достатньо велику кількість наукових розробок у галузі культурологічної освіти вчителів, насамперед вчителів гуманітарного профілю, музики та художньої культури. Переважна більшість досліджень торкається питання вдосконалення культурологічної підготовки фахівців через використання засобів етнопедагогіки, об'єднання мистецтв, поліхудожнього виховання інше. Можливості засобів цифрових технологій на сьогодні поки ще знаходиться поза увагою дослідників. Це, на наш погляд, є однією з причин, що гальмує поступ сучасної культурологічної освіти, що вимагає нових підходів до формування професійної компетентності фахівців, зокрема гуманітарної галузі. Щодо зарубіжного досвіду з підготовки фахівців-культурологів, то

варто зауважити на доцільності розгляду наукових розвідок вітчизняних вчених, які вивчають це питання: О. Дубовик [24], Т. Зюзіна [27], І. Козубовська, О. Стойка, Л. Сідун [37] та інші.

Т. Зюзіна, досліджуючи характерні особливості навчання молоді за кордоном: у США, Великобританії, Франції, Польщі та ін., акцентує увагу на процесі включення до соціогуманітарної підготовки студентів проблем культури та мистецтва загальної орієнтації [27, с. 65—98]. Опанування дисциплін відзначається варіативністю: науки про культуру: «Філософія культури», «Історія культури», «Антропологія», «Етика», «Релігієзнавство» та дисципліни з різних напрямків сучасної культури: «Масова культура», «Сучасне мистецтво», «Аудіовізуальне мистецтво» та інше. Студенти знайомляться з кращими зразками класичної культурної спадщини, «золотого фонду» світової художньої культури; їм надається можливість для занять художньою творчістю, знайомство з різними формами дозвільної діяльності [27, с. 97]. Т. Зюзіна акцентує увагу на посиленні етичної освіти та морального виховання під час навчання засобами мистецтва, що виявляється в збільшенні об'єму годин з курсу «Етика» та деяких спецкурсів, що надають можливість в осягненні студентами морально-етичних питань соціального й професійного спрямування [27, с. 97]. Особливістю зарубіжної культурологічної освіти за Т. Зюзіною є реалізація принципів великої чисельності культур, звідси і поліетнічності, що формує міжкультурну взаємодію. Її трактують як позитивне сприйняття до різноманіття різних культур, багаточисельності мов, звичаїв, різноманіття поглядів в усіх сферах життя для поглиблення й розширення комунікації студентами у расово та етнічно неоднорідному суспільстві, що створює умови для запобігання виникненню конфліктів на міжнаціональному ґрунті [27, с. 98]. Дослідниця акцентує увагу на орієнтації наповнення культурологічних курсів іноземних університетів на етнографічному компоненті, що в порівнянні з українськими вузами розходиться, так як останні представляють світову культуру академічно з урахуванням принципів послідовності та історизму. Підтримуючи позицію

Т. Зюзіної, зазначимо, що у вітчизняній культурологічній освітній програмі присутня надмірна затеоретизованість культурологічного знання.

Держава намагається регулювати процеси цифрової модернізації українського суспільства, про що йде мова в Аналітичній записці відділу гуманітарної політики Національного інституту стратегічних досліджень «Питання розвитку цифрової культури українського соціуму» [71].

Висновки до розділу 1

Підсумовуючи вищезазначене можна констатувати, що сьогодні держава проявляє інтерес до залучення цифрових технологій в галузі науки, освіти і культури, що висвітлюється у низці наукових публікацій, де досліджується використання інформаційних технологій нового покоління в освітньому процесі, як у глобальному значенні, так і в прикладному. Малодослідженим питанням в потоці фахових публікацій є залучення цих технологій в підготовці спеціалістів-культурологів в закладах вищої освіти.

Аналізуючи історіографію досліджуваної теми, бачимо, що більшу частину наукових розвідок складають публікації з питань культурологічної підготовки студентів, насамперед з гуманітарних дисциплін, музики та художньої культури. Великий пласт досліджень налічують розвідки про покращення культурологічної підготовки фахівців через використання методів етнопедagogіки, багатoproфільного художнього виховання фахівців, інтеграції мистецтв, тощо. Поза увагою науковців залишились інформаційно-комунікативні технології, що може негативно відобразитись на розвитку сучасної культурологічної освіти. Оскільки сьогоdnішні реалії, інформаційні процеси глобального змісту, що наповнюють усі сфери життя, вимагають нового трактування у формуванні професійної компетентності фахівців, зокрема гуманітарної галузі.

Нове трактування професійної підготовки здобувачів з «Культурології» засобами технологій цифровізації тепер необхідно підпорядковувати вимогам

сучасного ринку праці. Стає зрозумілим, що спеціалісти в галузі культурології мають володіти усіма новими процесами технологічного змісту, орієнтуватися у світі цифрової культури та мистецтва, вміло застосовувати освітні ресурси нового покоління в професійній та культурно-дозвіллевій діяльності. Потужний потенціал інформаційно-комунікаційних технологій вже зрозумілий, вони стали складовою частиною освітнього середовища вузів як України, так і зарубіжжя. З цього робимо висновок, що цифрові технології можуть стати піґрунтям для розробки нової парадигми формування професійної компетентності здобувачів ОП «Культурологія». Вивчивши публікації з теми дослідження приходимо до висновку в існуванні потреби вирішення назрілих проблем, які виникають між вимогою суспільства в підготовці сучасних фахівців в галузі культурології та результатами цієї підготовки в закладах вищої освіти України. Серед таких проблем:

- порушення взаємодії між досягненнями в галузі сучасних цифрових технологій та рівнем підготовки майбутніх спеціалістів у застосуванні в навчальній та подальшій професійній діяльності;

- необхідність в ширшому використанні інформаційно-комунікаційного контенту, наприклад цифрових освітніх ресурсів, і станом розробленості навчально-методичного забезпечення в умовах освітньої та професійної діяльності;

- реформування системи вищої освіти, що відгукується на суспільні інновації, потребує розробки електронних освітніх ресурсів для учасників освітнього процесу (викладачів та студентів) і малочисельність ґрунтовних наукових досліджень з теорії та практики змісту освітніх компонентів для майбутніх культурологів, що застосовують цифрові технології з метою професійного саморозвитку й самоосвіти;

Гострота і необхідність розв'язання означених суперечностей поставили перед закладами вищої освіти та суспільством потребу в якісній професійній підготовці майбутніх культурологів, які можуть вільно володіти сучасними формами цифрової культури.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

2.1. Система вузів України з підготовки майбутніх культурологів

У багатьох вузах України можна здобути спеціальність 034 Культурологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки на бакалаврському та магістерському рівнях, при цьому для здобувачів пропонуються різні спеціалізації в межах вищезазначеної спеціальності. У нашому дослідженні вивчимо особливості пропонованих освітніх програм спеціальності 034 Культурологія, проаналізуємо їх із боку кваліфікації та майбутніх професій, що отримують здобувачі різних рівнів вищої освіти.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
http://www.philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/Ethics_aesth_cult_dept/51/23/8

здійснює підготовку студентів за спеціальністю 034 Культурологія на філософському факультеті (кафедра етики, естетики і культурології).

В навчальних планах вищезазначеної спеціальності студентам пропонуються вибіркові дисципліни, що поділені на блоки: «Теоретична культурологія», «Прикладна культурологія», «Українська культура» [54].

У Національному університеті «Києво-Могилянська академія»
<https://www.ukma.edu.ua/ects/index.php/fgn/159-2018-06-13-07-01-47/bpkulturologiya/251-2018-11-01-09-31-43> спеціальність «Культурологія» здобувається на факультеті гуманітарних наук на бакалаврському та магістерському рівнях. Навчальний процес побудований таким чином, що студенту надається право самостійно вибирати і складати навчальний план для одержання паралельної спеціалізації та (або) оволодіти якоюсь сертифікаційною програмою. Додатково з основною спеціальністю 034 «Культурологія» студенти мають право обрати якусь із сертифікатних програм («Мистецтвознавство», «Музеєзнавство», «Релігієзнавство» та ін. на бакалаврському рівні; «Теорія і практика зв'язків з громадськістю (Public

Relations)), «Зелений бізнес», «Антикорупційні міждисциплінарні студії» та ін. – на магістерському рівні) [57].

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка

<https://drive.google.com/file/d/1iokWtnoaHTfq20Oij6QNWsLBmwwMjMHI/view>

спеціальність «Культурологія» викладається на факультеті технологій та дизайну (кафедра культурології), зі спеціалізаціями на вибір здобувача: «Організація культурно-дозвіллевої діяльності» та «Організація громадських заходів» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, «Організація культурно-освітньої діяльності» та «Екскурсознавство» на другому (магістерському) рівні [62].

Ужгородський національний університет

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47500> до 2021 року навчав

майбутніх культурологів в межах спеціалізації: «Історія та теорія культури» на факультеті історії та міжнародних відносин, кафедрі археології, етнології та культурології. З 2021 року освітню програму першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність «Культурологія» не розгалужується на спеціалізацію, лишається в межах основної спеціальності [65].

В Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова

<https://nnifop.udu.edu.ua/index.php/uk/> за спеціальністю «Культурологія»

навчання студентів відбувається на історико-філософському факультеті кафедрою культурології та філософської антропології. Здобувачі мають можливість обрати одну із спеціалізацій на бакалаврському рівні: «Культурологічні практики в освіті», «Теорія та історія культури», «Менеджмент культурних проєктів».

В магістратурі реалізуються освітньо професійні та освітньо-наукові програми за такими спеціалізаціями: «Прикладна культурологія: проблеми полікультурності і толерантності», «Менеджмент культурної сфери»
Освітньо-наукові програми: «Постструктуралізм та постмодернізм в культурології», «Фундаментальні дослідження поліментальності культурних

феноменів»; та освітньо-професійні програми: «PR-технології у сфері культури», «Менеджмент культурної діяльності», «Арт-кураторство» [66].

У вищому навчальному закладі «Український католицький університет» (м. Львів) <https://vstup.ucu.edu.ua/bakalavrat/culturology-2/>, на гуманітарному факультеті створено власну освітню модель *Artes Liberales*. Особливістю цієї системи навчання є взаємодія трьох спеціальностей гуманітарного профілю: «Історія», «Культурологія», «Філологія», за якою студенти мають можливість створювати власну модель навчання. Кожна із зазначених освітніх програм, поряд з дисциплінами вільного вибору студента, пропонує дисципліни спільної системи *Artes Liberales*. Здобувачам вищої освіти надається право не лише користуватись ресурсами суміжних спеціальностей та інших освітніх програм Університету, а й, за бажанням, змінити обрану спеціальність після першого року навчання (в межах моделі *Artes Liberales*) [67].

В Українському католицькому університеті підготовку фахівців за спеціальністю «Культурологія» забезпечує кафедра культурології, освітня програма, за першим рівнем вищої освіти – бакалавр, пропонує дві спеціалізації: «Теорія і критика культури», у навчальному плані якої передбачено дисципліни з актуальних методологій культурознавчих досліджень, загального аналізу культурних явищ і процесів, розвитку сучасної культури, та розвитку нової галузі — культурної журналістики; та «Економіка культури» передбачає вивчення дисциплін, що зачіпають процеси правових та фінансових основ діяльності в культурі, культурного підприємництва, розвитку креативних індустрій, проектного та інституційного менеджменту, міжсекторної співпраці [67].

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res//religstud/OPPbakKul.pdf> навчає бакалаврів та магістрів з культурології на філософсько-теологічному факультеті на кафедрі культурології, релігієзнавства та теології. Освітня програма спрямована на вивчення вітчизняної та світової культури, мистецтва та питань документознавства і бібліотечної справи. Аналізуючи вищезгадану освітню

програму, варто зауважити на перенасиченості навчального плану дисциплінами, які є частинами уже вчитаних курсів, так і дисциплінами, які досить дотично торкаються спеціальності. Це також виражено у переліку посад, які може займати бакалавр цієї освітньої програми. З переліку видно, що тут зазначені посади із «Класифікатора професій» (2010 р.), які стосуються різних рівнів підготовки: і молодший бакалавр, і, безпосередньо, бакалавр, і магістр.

У магістерській освітній програмі за спеціальністю «Культурологія» навчальний план не відображає компетентності ФК 13 «Здатність розробляти, презентувати та впроваджувати культурні проекти, здійснювати їх експертизу з використанням сучасних соціальних та інформаційно-комунікативних технологій». Саме ця компетентність в сучасному світі стає однією з головних в можливості конкурувати з іншими підготовленими фахівцями на ринку пропонуванних послуг. Освітні програми Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, на нашу думку, не розкривають спеціальності 034 «Культурологія» і потребують доопрацювання з боку проєктної групи забезпечення [61].

Підготовка культурологів здійснюється у Волинському національному університеті імені Лесі Українки: <https://www.vfkkim.com.ua/> на факультеті культури і мистецтв, кафедрою культурології. Згідно освітньої програми першого (бакалаврського) рівня підготовки, випускникам надається кваліфікація «Фахівець з аналітики культури та креативних індустрій». За магістерським рівнем підготовки зі спеціальності «Культурологія» присвоюється кваліфікація «Фахівець з проєктної та організаційної діяльності у сфері культури і мистецтва. Викладач культурологічних дисциплін ЗВО». Також ВНУ імені Лесі Українки готує фахівців за третім рівнем освітньої діяльності за освітньо-науковою програмою «Соціокультурна аналітика». Здобувачам присвоюється кваліфікація «Доктор філософії з культурології» [16].

У Львівському національному університеті імені Івана Франка на філософському факультеті готують майбутніх культурологів. <http://filos.lnu.edu.ua/academics>. Спеціальності, які дотичні до культурології: музикознавство та хорове мистецтво, менеджмент соціокультурної діяльності, бібліотекознавство і бібліографія присутні на факультеті культури і мистецтв [64].

У Маріупольському державному університеті на історичному факультеті, кафедрі культурології (нині — м. Київ) готують майбутніх культурологів за освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня підготовки «Культурологія». Здобувачі ОП отримують кваліфікацію «Бакалавр культурології, культуролог, організатор культурно-дозвілдової діяльності». За ОП другого (магістерського) рівня підготовки «Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади» майбутні спеціалісти отримують кваліфікацію «Магістр культурології» http://mdu.in.ua/index/osvitnio_profesijni_programy/0-197. Позитивним у спонуканні до навчальної та науково-дослідної діяльності стала організована при кафедрі студія культуротворчого перформансу МДУ, де розвивають творчі здібності студентів, а також сприяють у проведенні досліджень з культурної спадщини українського Приазов'я.

Національний університет «Острозька академія», Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту, кафедра філософії та культурного менеджменту https://www.oa.edu.ua/ua/departments/humanities/human_culture пропонує опанувати спеціальність 034 Культурологія за освітніми програмами «Культурологія» на першому і другому рівні підготовки та «Кіберкультура» (на бакалаврському рівні), до яких додається «Культурологія: проектна діяльність» (на магістерському рівні) [68].

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна http://philosophy.karazin.ua/ua/study/osv_prof_programy.html, філософський факультет, кафедра теорії культури та філософії науки готує фахівців зі

спеціальності 034 Культурологія за трьома освітніми програмами «Культурологія», «Урбаністичні студії», «Візуальні мистецтва та менеджмент» [55].

ОП «Культурологія» надає здобувачам знання з гуманітарної, фундаментальної та соціально-економічної підготовки. Фахівці, що навчалися за цією програмою можуть працювати культурологами, викладачами культурології як у ЗВО, так і в середніх навчальних закладах, експертами із соціально-політичних проблем.

Програма «Урбаністичні студії» передбачає підготовку фахівців, які зможуть визначати та вирішувати складні завдання, пов'язані із життям міського середовища. ОП передбачає гуманітарно-філософську підготовку культурологів бакалаврату, викладачів культурологічних дисциплін, що отримали професійні знання з теорії та історії культури, урбаністичних студій та поглибленого курсу іноземної мови.

Програма «Візуальне мистецтво та менеджмент культурних проектів» передбачає підготовку фахівців у галузі теоретичної і практичної культурології, візуальних мистецтв і менеджмент культурних проектів. Освітня програма формує навички у галузі візуальної культури і мистецтва, арт-журналістики та менеджменту проектів в галузі культури і мистецтва [50].

Професійною підготовкою культурологів займаються також заклади вищої мистецької освіти.

Наприклад, Національна музична академія України імені П. І. Чайковського: <https://knmau.com.ua/> на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти пропонує програму «Музична культурологія». Здобувачам цієї освітньої програми присвоюється кваліфікація «Бакалавр культурології. Культуролог. Організатор концертів і лекцій. Музичний редактор. Викладач мистецьких шкіл»

Другий рівень вищої освіти (магістерський) за освітньою програмою «Музична культурологія» надає кваліфікацію «Магістр культурології. Культуролог. Організатор концертів і лекцій. Музичний редактор. Викладач

закладу вищої освіти. Науковець-дослідник». Ця освітня програма має науково-фундаментальну та професійно-прикладну орієнтацію на дослідження у галузі світової та музичної культури.

Також кафедрою теорії та історії культури, історико-теоретичного факультету НМАУ імені П. І. Чайковського розроблено і реалізовано освітньо-наукову програму «Культурологія» за третім рівнем вищої освіти, здобувачі якої отримують кваліфікацію «Доктор філософії з культурології». Ця освітня програма спрямована на вивчення актуальних культурних процесів та феноменів в галузі культурології з подальшим науково-стратегічним прогнозуванням та практичним вирішенням актуальних соціокультурних проблем [56].

Полтавський національний університет імені В. Короленка <https://drive.google.com/file/d/1iokWtnoaHTfq20Oij6QNWsLBmwwMjMHI/view> здійснює підготовку студентів зі спеціальності «Культурологія» на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівні вищої освіти. Підготовку фахівців здійснює кафедра культурології, факультету технологій та дизайну.

В межах освітніх програм «Культурологія», викладачами кафедри розроблені сертифікаційні ОП: «Соціокультурна та рекреаційно-туристична діяльність», «Соціокультурна діяльність», «Організація шкільного та позашкільного дозвілля» [62].

Зміст першої сертифікаційної освітньої програми розкриває напрямки освіти: «Практикум з екскурsoзнавства», «Організація та проведення туристичних походів та змагань», «Основи підприємництва та гостинності в сільському туризмі», «Основи театрального мистецтва та вербальної анімації», «Дозвіллезнавство», «Івентивний менеджмент».

У змісті другої освітньої програми зазначено напрямки: «Історія культурології в персоналіях», «Екскурsoзнавство», «Художні традиції Полтавщини», «Основи рекламної діяльності», «Менеджмент і маркетинг у сфері культури», «Цінності європейської цивілізації», «Культурологічна професіологія», «Основи соціокультурного проектування»,

«Дозвіллезнавство», «Актуальні проблеми сучасної української культури», «Івентивний менеджмент», «Організація архівної та музейної справи».

Сертифікаційна освітня програма «Організація шкільного та позашкільного дозвілля» розкриває підготовку культурологів за напрямками діяльності: «Дозвіллезнавство», «Основи рекламної діяльності», «Виховна робота у позашкільній діяльності», «Методика гурткової роботи», «Методика культурно-освітньої діяльності», «Основи театрального мистецтва та вербальної анімації», «Івентивний менеджмент», «Методика організації та проведення дозвіллевих заходів», «Соціоігрові технології», «Інформаційні технології у дозвіллевій діяльності», «Художні традиції Полтавщини», «STEAM-технології у дозвіллевій діяльності»
http://techno.pnpu.edu.ua/index.php/kyltyrologii/?_ga=2.200207597.2144037953.1681099413-1961472326.1681099413&_gl=1*dz6b1m*_ga*MTk2MTQ3MjMyNi4xNjgxMDk5NDEz*_ga_DCBTN394MP*MTY4MTA5OTQxMy4xLjEuMTY4MTEwMDAwNi4wLjAuMA.

Львівська національна академія мистецтв пропонує ОП на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти «Культурологія, арт-експертиза». Основний фокус програми спрямований на вивчення базових знань з історії та теорії художньої культури і отриманні умінь і навичок критично розуміти трансформації сучасного мистецтва. Випусникам цієї освітньої програми присвоюється кваліфікація «Бакалавр культурології, артексперт, викладач». ОП «Мистецтвознавство» розрахована на культурологів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Ця програма спрямована на розкриття у студентів дослідницьких вмінь в галузі художньої культури, навичок критичного мислення, в результаті вивчення дискусійних явищ і процесів в галузі мистецтва. За обраною освітньою програмою здобувачам присвоюється кваліфікація «Магістр культурології, мистецтвознавець, викладач»
<https://lnam.edu.ua/uk/history/study.html>.

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв є профільним навчальним закладом, який здійснює підготовку фахівців в галузі культурології. В структурі академії зосереджена значна кількість спеціалістів, тому їх об'єднано в Інститут практичної культурології та арт-менеджменту. У складі вищезазначеного інституту:

- кафедра арт-менеджменту та івент-технологій;
- кафедра культурології та міжнародних комунікацій;
- кафедра мистецтвознавчої експертизи;
- центр експертизи культурних цінностей.

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв пропонує здобути освіту за освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Менеджмент креативних індустрій» та «Менеджмент індустрій дозвілля (готельний, туристичний, рекреаційний)» та «Культурологія». На другому (магістерському) рівні вищої освіти пропонуються ОП «Крос-культурний менеджмент» та «Культурологія». За спеціальністю «Культурологія» також здобувачам пропонується ОП третього (освітньо-наукова) рівня вищої освіти «Теоретичні засади культурології».

Особливістю ОП «Культурологія» (бакалаврського) рівня вищої освіти є підготовка фахівців на основі надання глибоких фундаментальних знань цієї спеціальності, організації і методики соціально-культурної діяльності, сучасного розвитку креативних індустрій та міжнародного культурного співробітництва

https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/in_prakt_kulturolohii/Spetsialnosti_Instytu_PKAM.pdf.

Київський національний університет культури і мистецтв та кафедра івент-менеджменту й індустрії дозвілля здійснює підготовку студентів за спеціальністю 034 «Культурологія», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» за освітніми програмами «Івент-менеджмент», «Менеджмент фешн-бізнесу», «Менеджмент готельно-ресторанного і туристичного

бізнесу», «Менеджмент шоу-бізнесу». З культурологічної тематики вирізняються напрями наукових досліджень кафедри:

- теоретико-методологічні засади культурології;
 - історія культурології;
 - культурні практики та івент-технології;
 - культурні та креативні індустрії;
 - організація діяльності івент-агенцій, закладів культури, дозвіллевих установ;
 - проектування, прогнозування й оптимізація культурних процесів, стратегій регіональної культурної політики;
 - теоретико-методологічні засади підготовки та підвищення кваліфікації кадрів галузі культурології та івент-індустрії та інші
- <http://www.knukim.edu.ua>.

В Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової кафедра теоретичної та прикладної культурології фортепіанно-теоретичного та вокального факультету здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 034 «Культурологія» за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнем вищої освіти. За змістом освітніх програм видно, що в основі теоретичного змісту лежить система наукових поглядів, підходів і концепцій в галузі культурології. Інструменти наукових і навчальних теорій базуються на культурологічних поняттях з фокусом спрямування навчання на мистецькі культурні процеси <https://odma.edu.ua/> [59]

У Харківській державній академії культури в 90-х роках ХХ століття були започатковані та реалізовані вперше в Україні спеціальності «Музейна справа та охорона пам'яток історії і культури», «Культурологія», «Соціальна педагогіка», «Менеджмент соціокультурної діяльності». На сьогодні факультет культурології ХДАК є одним з провідним навчальних та наукових закладів з підготовки кадрів в галузі культурології в Україні за такими освітніми програмами:

- «Культурологія» (бакалавр);

- «Культурні дослідження» (магістр);
- «Культурологія» (третій освітньо-науковий рівень вищої освіти).

За спеціальністю «Менеджмент соціокультурної діяльності ХДАК реалізовує ОП:

- «Менеджмент культури» (бакалавр);
- «Менеджмент соціокультурних проектів» (магістр)

<http://www.ic.ac.kharkov.ua/navchannya/fk/fk.html>.

Отже, загальний огляд закладів вищої освіти України, які здійснюють професійну підготовку за спеціальністю 034 Культурологія, дозволяє дійти висновку, що наразі це одна із затребуваних гуманітарних спеціальностей. Підготовку фахівців із культурології здійснюють більше ніж 20 закладів вищої освіти України (зведені дані наведені в таблиці 2.1.1).

Із проаналізованої інформації видно, сьогодні більшість вузів культурологічного профілю намагаються визначити власну стратегію підготовки спеціалістів, запровадити дисципліни спеціалізації / вибіркового блоку, які перегукуються із сучасними реаліями розвитку суспільства та інноваційними змінами в галузі культури. Цю тезу підтверджують спеціалізації.

Таблиця 2.1.1.

Навчальні заклади, які готують фахівців за спеціальністю «Культурологія»

№ з/п	Назва навчального закладу	Факультет, кафедра	Рівень ВО	Назва освітньої програми
1	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	Філософський факультет, кафедра етики, естетики і культурології	Бакалавр,	«Культурологія»,
			Магістр	«Культурологія»
			Освітньо-наукова програма	«Культурологія»
2	Національний університет «Києво-Могилянська академія»	Факультет гуманітарних наук	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»

4	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Короленка	Факультет технологій та дизайну, кафедра культурології	Бакалавр	«Організація культурно-дозвілєвої діяльності», «Організація громадських заходів»
			Магістр	«Організація культурно-освітньої діяльності», «Екскурсознавство»
5	Ужгородський національний університет	Факультет історії та міжнародних відносин, кафедра археології, етнології та культурології	Бакалавр	«Культурологія»
6	Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова	Історико-філософський факультет, кафедра культурології та філософської антропології	Бакалавр	«Культурологічні практики в освіті», «Теорія та історія культури», «Менеджмент культурних проєктів»
			Магістр	«Прикладна культурологія: проблеми полікультурності і толерантності», «PR-технології у сфері культури», «Менеджмент культурної діяльності», «Арт-кураторство»
			Освітньо-наукова програма ВО	«Постструктуралізм та постмодернізм в культурології», «Фундаментальні дослідження поліментальності культурних феноменів»
7	ВНЗ «Український католицький університет» (м. Львів)	Гуманітарний факультет, кафедра культурології	Бакалавр	«Теорія і критика культури», «Економіка культури»
			Магістр	«Майбутнє спадщини: культурологія, історія, філологія»
8	Чернівецький національний	Філософсько-теологічний факультет, кафедра	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»

	університет імені Юрія Федьковича	культурології, релігієзнавства та теології		
9	Волинський національний університет імені Лесі Українки	Факультет культури і мистецтв, кафедра культурології	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»
			Освітньо-наукова програма ВО	«Соціокультурна аналітика»
10	Львівський національний університет імені Івана Франка	Філософський факультет, кафедра теорії та історії культури	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»
11	Маріупільський державний університет (м.Київ)	Історичний факультет, кафедра культурології	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія, культурне розмаїття та розвиток громади»
12	Національний університет «Острозька академія»	Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарного менеджменту, кафедра філософії та культурного менеджменту	Бакалавр	«Культурологія», «Кіберкультура»
			Магістр	«Культурологія», «Культурологія: проектна діяльність»
13	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна	Філософський факультет, кафедра теорії культури та філософії науки	Бакалавр	«Культурологія», «Візуальне мистецтво та менеджмент культурних проєктів», «Урбаністичні студії»
			Магістр	«Культурологія»
14	Національна музична академія України імені П. І. Чайковського	Історико-теоретичний факультет, кафедра теорії та історії культури	Бакалавр	«Музична культурологія»
			Магістр	«Музична культурологія»
			Освітньо-наукова програма	«Культурологія»
15	Полтавський національний університет імені В. Г. Короленка	Факультет технологій та дизайну, кафедра культурології	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»
16	Львівська національна академія мистецтв	Факультет історії і теорії мистецтв, кафедра історії і теорії мистецтва	Бакалавр	«Культурологія, арт-експертиза»
			Магістр	«Мистецтвознавство»
17	Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту,	Бакалавр	«Культурологія», «Менеджмент креативних індустрій», «Менеджмент

		кафедра арт-менеджменту та івент-технологій; кафедра культурології та міжнародних комунікацій		індустрій дозвілля (готельний, туристичний, рекреаційний)»
			Магістр	«Культурологія», «Крос-культурний менеджмент»
			Освітньо-наукова програма	«Теоретичні засади культурології»
18	Київський національний університет культури і мистецтв	Факультет івент-менеджменту та шоу-бізнесу, кафедра івент-менеджменту й індустрії дозвілля	Бакалавр	«Культурологія», «Івент-менеджмент», «Менеджмент фешн-бізнесу», «Менеджмент готельно-ресторанного і туристичного бізнесу», «Менеджмент шоу-бізнесу»
			Магістр	«Культурологія» «Івент-менеджмент»
			Освітньо-наукова програма	«Культурологія»
19	Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової	Кафедра теоретичної та прикладної культурології фортепіанно-теоретичного та вокального факультету	Бакалавр	«Культурологія»
			Магістр	«Культурологія»
20	Харківська державна академія культури	Факультет культури і мистецтв	Бакалавр	«Культурологія», «Менеджмент культури»
			Магістр	«Культурні дослідження», «Менеджмент соціокультурних проєктів»
			Освітньо-наукова програма	«Культурологія»
21	Рівненський державний гуманітарний університет	Художньо-педагогічний факультет, кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства	Бакалавр	«Культурологія», «Менеджмент соціально-культурної діяльності», «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

			Магістр	«Культурологія», «Менеджмент соціально-культурної діяльності», «Музеєзнавство, пам'яткознавство»

За результатами здійсненого дослідження освітньої діяльності закладів вищої освіти в галузі культурології, бачимо, що заклади мистецького профілю через вибіркові компоненти освітньої програми з культурології дозволяють оволодіти і вивчити специфіку певного виду мистецтва: «Музична культурологія» (Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, «Культурологія, арт-експертиза» та «Мистецтвознавство» (Львівська національна академія мистецтв), «Візуальне мистецтво та менеджмент культурних проєктів» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

Загалом в більшості закладів вищої освіти спеціальність 034 Культурологія пов'язана із опануванням основ теоретичної і прикладної культурології, практичних навичок організації культурно-дозвілєвої діяльності та громадських заходів на бакалаврському рівні, у той самий час на магістерському відбувається заглиблення у теорію та історію культури, теоретичну й прикладну культурологію, організацію культурологічних досліджень [17, с. 85–86].

Опанування освітньої програми зі спеціальності 034 Культурологія на бакалаврському рівні дозволяє набуті освітню кваліфікацію бакалавра культурології, а також стажиста-дослідника з історії та теорії культури (ДВНЗ «Ужгородський національний університет»), куратора культурно-мистецьких проєктів з фаховим знанням двох іноземних мов (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтва), арт-критика, арт-експерта, викладача (Львівська національна академія мистецтва), вчителя культурологічних дисциплін, історика і теоретика культури, менеджера культурних проєктів (НПУ імені М. П. Драгоманова). Кваліфікацію культуролога, організатора

концертів і лекцій, музичного редактора, викладача мистецьких шкіл отримують здобувачі бакалаврського рівня вищої освіти НМАУ імені П. І. Чайковського, в Одеській національній музичній академії імені А. В. Нежданової до них додається кваліфікація викладача культурологічних дисциплін у різних закладах середньої школи, у початкових спеціалізованих мистецьких закладах [17, с. 86].

Здобувачі магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 034 Культурологія отримують кваліфікацію магістра культурології та викладача культурології (у більшості освітніх програм), а також мистецтвознавця, дослідника, викладача (Львівська національна академія мистецтв), організатора концертів і лекцій, музичного редактора, викладача закладу вищої освіти, науковця-дослідника (НМАУ імені П. І. Чайковського). В залежності від спеціалізації магістри культурології НПУ імені М. П. Драгоманова отримують кваліфікації наукового співробітника, викладача культурологічних дисциплін (освітньо-наукові програми «Постструктуралізм та постмодернізм в культурології» та «Фундаментальні дослідження поліментальності культурних феноменів»), до яких додаються кваліфікації аналітика з прикладних культурологічних питань (освітньо-наукова програма «Прикладна культурологія: проблеми полікультурності і толерантності»); менеджера культурної сфери (ОНП «Менеджмент культурної сфери»). Здобувачі освітньо-професійної програми «PR-технології у сфері культури» мають можливість отримати кваліфікацію консультанта-аналітика у сфері культури. Освітню кваліфікацію арт-куратора можна здобути, прослухавши відповідну ОПП [17, с.87].

Сучасний випускник спеціальності «Культурологія» залучається у різних галузях культурної діяльності: організаційній, аналітичній, дослідницькій (будинки культури, музеї, бібліотеки, туристичні агенції, дитячих дошкільні та позашкільні заклади, професійно-технічні навчальні заклади), а також у діяльності громадських організацій та у засобах масової інформації.. Випускники-культурологи можуть обіймати посади: культуролог,

організатор культурно-дозвілєвої діяльності; інструктор культурно-просвітницького закладу; інструктор з організаційно-масової роботи; менеджер (управитель) із зв'язків з громадськістю; молодший науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство, рекреалогія, туризмологія, екскурсознавство) та ін. Також фахівці-культурологи можуть працювати організаторами культурно-масових заходів; екскурсоводами; експертами з оцінки культурних цінностей та збереження культурної спадщини; консультантами зі створення індивідуального та колективного іміджу; науковими співробітниками музеїв; організаторами культурних проєктів (фестивалів, виставок, конкурсів, міжнародного культурного співробітництва); деякі вузи надають кваліфікацію вчителя чи викладача культурологічних дисциплін. Загалом діяльність культурологів можна диференціювати за такими напрямками:

– культура: організатор культурних проєктів, працівник та керівник закладів культури, спеціаліст з охорони культурної спадщини, митний експерт з оцінки і атрибуції культурних цінностей, копірайтер, редактор, журналіст, арт-куратор, галерист, гід-екскурсовод;

– освіта: вчитель (викладач) культурологічних дисциплін закладів освіти; організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми, педагог-організатор;

– наукова діяльність: науковий співробітник (історія та теорія культури, фундаментальна та прикладна культурологія, соціологія, філософія, політологія, релігієзнавство), мистецтвознавець та ін.

– суспільно-політична діяльність: керівник та працівник структурних адміністративних підрозділів з охорони культурної спадщини, фахівець з управління громадськими проєктами та програмами, експерт з проблем міжнародного культурного співробітництва, менеджер грантових проєктів та керівник соціальних програм, надання секретарських послуг та послуг перекладу.

Серед перспективних напрямів наукової та практичної діяльності майбутніх культурологів: культурне країнознавство та регіоналістика, культурна історія та антропологія, соціальна культурологія та мистецтвознавство, медіа-культура та міжкультурні комунікації.

За *Класифікатором професій України ДК 003:2010* [69] майбутні випускники можуть працювати за такими професіями (перелік узагальнено за розглянутими освітніми програмами):

– 1143.4 – вища посадова особа громадської організації (у галузі культури, освіти, благодійності, прав людини та ін.); голова (інша вища посадова особа) відділення громадської організації (гуманітарної, спеціалізованої);

– 1210.1 – директор установи (підприємства, організації) культури (кінотеатру, театру, кіновідеопрокату, кіностудії та ін.);

– 1229.3 – начальник управління культури;

– 1229.6 – завідувач виставки, завідувач закладу клубного типу, завідувач лекторію, завідувач музею, завідувач парку культури й відпочинку, 89 завідувач пересувної виставки, завідувач студії, завідувач театру, завідувач бібліотеки, завідувач бюро (кінопересувок, подорожей, екскурсій);

– 1229.6 – керівник студії, колективу (за видами мистецтва і народної творчості);

– 1234 – начальник відділу (з реклами, зв'язків з громадськістю);

– 1238 – керівник проектів та програм у сфері нематеріального виробництва;

– 1475.4 – менеджер (управитель) із зв'язків з громадськістю (з питань комерційної діяльності та управління);

– 1476.1 – менеджер (управитель) із реклами;

– 1492 – менеджер (управитель) у видавничій діяльності; менеджер (управитель) у сфері культури і відпочинку (музичне мистецтво);

– 2310 – викладач університетів та вищих навчальних закладів;

- 2320 – викладач середніх навчальних закладів;
- 2320 – викладач професійного навчально-виховного закладу;
- 2351 – вихователь-методист;
- 2352 – інспектор-методист;
- 2359.2 – інші професіонали в галузі навчання: організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми, педагог-організатор; методист позашкільного закладу;
- 2451.2 – ведучий програми;
- 2452.2 – керівник самодіяльного об'єднання прикладного та декоративного мистецтва, член колегії (художньо-експертної);
- 2453.1 – мистецтвознавець (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво);
- 2453.1 – мистецтвознавець (музикознавство);
- 2453.2 – член колегії (сценарної, художньо-експертної у галузі музикознавства);
- 2455.2 – методист культурно-освітнього закладу;
- 2431.1 – науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство);
- 2481.1 – науковий співробітник (туризмологія, екскурсознавство);
- 2481.2 – екскурсознавець;
- 2483.1 – науковий співробітник (рекреалогія);
- 3310 – фахівець з початкової освіти: культорганізатор дитячих позашкільних заходів;
- 3340 – інші фахівці в галузі освіти: інструктор культурно-просвітницького закладу; вожатий; вихователь професійно-технічного навчального закладу; вихователь гуртожитку;
- 3340 – викладач початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів;
- 3414 – екскурсовод;

- 3436 – помічник керівників:
- 3436.1 – помічник керівника підприємства (установи, організації);
- 3439 – інші технічні фахівці в галузі управління: організатор громадських заходів; секретар ради (науково-технічної, наукової, художньо-технічної); секретар творчої спілки; інструктор з організаційно-масової роботи; інструктор з основної діяльності; фахівець з інтерв'ювання;
- 3472 – ведучий дискотек;
- 3473 – розпорядник танцювального вчора;
- 3474 – організатор концертів і лекцій;
- 3474 – організатор культурно-дозвіллевої діяльності;
- 3476 – організатори у сфері культури та мистецтва: організатор театралізованих народних свят та обрядів; керівник аматорського дитячого колективу (гуртка, студії та ін.); керівник аматорського колективу (за видами мистецтва);
- 4115 – секретар; секретар керівника (організації, підприємства, установи);

За **Національним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)» ДК 009:2010** (Чинний від 01.01.2012 р.) [70] майбутні бакалаври і магістри культурології мають бути підготовленими до здійснення таких видів діяльності:

Секція М: Професійна, наукова та технічна діяльність.

- 70.21. Діяльність у сфері зв'язків із громадськістю;
- 72.2. Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук;
- 74.90. Інша професійна, наукова та технічна діяльність.

Секція Р: Освіта.

- 85.1. Дошкільна освіта;
- 85.2. Початкова освіта;
- 85.3. Середня освіта;

- 85.31. Загальна середня освіта;
- 85.42. Вища освіта;
- 85.51. Освіта у сфері спорту і відпочинку;
- 85.52. Освіта у сфері культури;
- 85.59. Інші види освіти;
- 85.6. Допоміжна діяльність у сфері освіти.

Секція R: Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок.

- 90. Діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг:
- 90.01. Театральна та концертна діяльність;
- 90.02. Діяльність щодо підтримання театральних і концертних заходів;
- 90.03. Індивідуальна мистецька діяльність;
- 90.04. Функціонування театральних і концертних заходів;
- 91.02. Функціонування музеїв;
- 91.03. Діяльність з охорони та використання пам'яток історії, споруд та інших пам'яток культури.

Секція S: Надання інших видів послуг.

- 94. Діяльність громадських організацій [17, с.87].

Отже, широка професійна затребуваність спеціалістів-культурологів в галузі не лише безпосередньо культури та мистецтва, але й освіти, спорту громадської діяльності спонукає вузи до впровадження в освітній процес навчальних дисциплін цього економіко-гуманітарного циклу, для забезпечення конкурентноспроможності випускників-культурологів на ринку праці.

2.2. Рівненський державний гуманітарний університет як регіональний вуз з підготовки фахівців за спеціальністю «Культурологія»

Рівненський державний гуманітарний університет є регіональним закладом вищої освіти з підготовки фахівців в галузі «Культурологія». Зокрема, у вузі на чолі з професором В. Г. Виткаловим працює кафедра івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, яка заснована у 1971 році на базі філіалу Київського державного інституту культури.

У 1979 році у місті Рівному було відкрито на основі культурно-освітнього факультету Київського державного інституту культури імені О. Є. Корнійчука самостійний вищий навчальний заклад (Постанова Ради Міністрів СРСР від 20 жовтня 1978 р., № 846). Наказ про це привіз до міста Рівного Міністр культури УРСР Сергій Данилович Безклубенко. Очолив навчальний заклад відомий київський науковець, доктор філософських наук, професор Віталій Феофанович Передерій [13].

Не зважаючи на різноманітні організаційні питання, які виникли після подібної трансформації, розпочинається запровадження нових спеціальностей. А саме, «Народна художня творчість» (на факультеті культурно-освітньої роботи), в межах якої розгорнулося декілька спеціалізацій: «керівник самодіяльного театрального колективу», «керівник самодіяльного оркестрового колективу» (народні інструменти), «керівник самодіяльного оркестрового колективу» (духові інструменти), «керівник самодіяльного хорового колективу» (згодом — «народного хору», «академічного», «фольклорного ансамблю» тощо), «організатор-методист культурно-освітньої роботи».

На сьогодні на кафедрі здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями «Культурологія», «Музеєзнавство, пам'яткознавство», «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Порівнюючи ситуацію у сфері культури тих часів із сьогоденням, слід звернути увагу на те, що враховуючи вимоги часу та намагання піднести імідж

самодіяльного мистецтва, що розвивалося в країні у європейській культурній свідомості, державою, а точніше — керівниками профільного Міністерства було недооцінено, на нашу думку, специфіку української культурологічної освіти. Йдеться про згортання в інститутах культури спеціальності «Народна художня творчість» і збереження її лише на рівні — ЗВО I—II ступеня акредитації — училищах (коледжах) культури і мистецтв (до 2015 року, коли за новим Класифікатором вона поступово трансформується на спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності»).

Треба відзначити, що цю думку підтримували і самі керівники різних рівнів цих же вузів. В той час здавалося не «престижним» готувати кадри для галузі «дозвілля», тобто для клубів, Палаців культури та бібліотек. І хоча нова спеціальність «Менеджмент соціокультурної діяльності» сучасніша, тобто потенційно перспективніша, але брак спеціалістів для її забезпечення у фахових коледжах призвів до парадоксу: студенти нібито здобувають освіту за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», але практично продовжують навчатись за напрямом «Народна художня творчість», оминаючи блок економічної і юридичної складової цієї спеціальності.

Отже, в суспільстві наприкінці 80-х років, зважаючи на потужну державну підтримку в галузі дозвілля, високі здобутки самодіяльних художніх колективів в тому числі і за межами країни, почала панувати думка про те, що не потрібно розділяти мистецтво на професійне та аматорське — художню самодіяльність. Мистецтво, за думкою цих «ініціаторів» — або є, або його немає.

Вищі навчальні заклади культурологічного спрямування (колишні інститути культури, ввійшовши в сучасних умовах до гуманітарних, гуманітарно-педагогічних чи ЗВО іншого типу, наприклад, технічних («Львівська політехніка») зросли кількісно, але, на жаль, не якісно.

У Рівненському державному гуманітарному університеті, на кафедрі івент-індустрії, культурології та музеєзнавства залишилися набуті за півстоліття традиції і рівень підготовки кадрового складу.

Колектив кафедри складають спеціалісти високого професійного рівня, які здійснюють підготовку фахівців за рівнями вищої освіти «Бакалавр», «Магістр».

Формує аргументоване враження про сучасний культурний потенціал обласного регіону (Рівненщини) та є підґрунтям для наступних досліджень із культурно-мистецької проблематики в інших регіонах України монографія С. В. Виткалова [12]. Так в його монографії «Культурно-мистецька Україна в регіональних вимірах: митці, художні колективи та організатори культурно-мистецького життя краю» [12] аналізуються різні форми культурного життя краю через виклад загальноукраїнських культурних процесів на тлі організаційно-художньої діяльності відомих діячів, а також широко використовуються порівняльні характеристики культурного життя різних областей України (Волинської, Івано-Франківської, Житомирської, Миколаївської, Херсонської та ін.).

На кафедрі сформувалась наукова школа з дослідження проблем формування регіонального культурного простору Рівненщини, до якої увійшли викладачі: проф. В. Г. Виткалов, проф. С. В. Виткалов, доц. В. Б. Тюска, доц. Л. М. Казначєєва та інші. Серед досягнень, набуті результати діяльності випускників кафедри, що репрезентують Рівненщину не лише на регіональному, але й всеукраїнському та зарубіжному рівні.

Аналізуючи культурний простір краю варто відзначити (і це підкреслює С.В. Виткалов), його фольклорну основу. Він відзначає, що саме традиційно-побутова культура Полісся в сукупності регіональних різновидів і місцевих своєрідностей залишається певним феноменом з комплексом характерних рис та відрізняється від інших етнографічних регіонів України [12, с. 263]. Підтвердженням цього є те, що візитною карткою культурного життя регіону є фестивалі (фольклорні), історико-культурні (свята козацької слави, книги,

міст, сіл), літературно-мистецькі, свята одного села, побутують осередки народних ремесел.

С. В. Виткалов у своїх наукових та в більшій мірі публіцистичних (понад 270 публікацій) дослідженнях ретельно проаналізував регіональні аспекти культурного поступу Рівненщини часів незалежності, культурний потенціал регіону та сучасні культурні події, роль спеціальної освіти у цьому процесі [20]. Наукові публікації С. В. Виткалова, у яких часто присутній «міжкультурний чи міжрегіональний діалог», допомагають переконатися у перспективності розробки цієї проблематики і дають потужний поштовх для її подальшого наукового дослідження. Це можна констатувати і щодо спільних наукових досліджень, у співавторстві з В. Г. Виткаловим, спрямованих на розробку регіонального культурного напрямку, або на окремих публікаціях В. Г. Виткалова, спрямованих на виявлення сутності і соціальної ролі установ культури у сучасному просторі регіону (деталізація цих публікацій відображена у ґрунтовній монографії С. В. Виткалова «Вища культурологічна освіта в Україні: регіональний дискурс». Рівне: А. Брегін, 2021 у розділі «Наукові публікації членів кафедри, за якими можна виявити стан розробки цими авторами регіонального культурного простору»).

Характерною рисою праць цих авторів є також і те, що вони значний акцент у власних дослідженнях ставлять на роль освітнього потенціалу у питанні покращення загального духовного клімату і регіону, і країни загалом, наголошуючи на тому, що освіта виступає стратегічним чинником подальшого розвитку держави і невисоку ефективність реформування галузі, як і функціонування регіонів загалом, вони пов'язують із не достатнім врахуванням саме освітнього сегменту у цьому процесі.

В області наявна велика кількість видів культурної творчості (вишивка, ткацтво, мереживо, вироби з лози, соломки, бурштину, каменю, металу). На сьогодні в закладах культури та позашкільних установах діють близько 200 гуртків декоративно-прикладного мистецтва, активно працюють 1354 майстра народної творчості, 172 художники-аматори. Звання «народний» мають 223

колективи області. 60 дитячих колективів носять звання «зразковий». В області діють 213 фольклорно-етнографічних та фольклорних колективів (їх учасниками є 2500 учасників).

Відомими є фольклорні гурти Інституту мистецтв нашого університету «Горина», «Волиняни», «Джерело», «Веснянка» (Рівненського міського палацу дітей і молоді), «Криниченька» (БК с. Велике Вербче) та «Троян» (БК с. Люхча) Сарненського р-ну, «Берегиня» (БК с. Крупове Дубровицького р-ну), «Намисто» (БК с. Городок Рівненського р-ну), «Надвечір'я» (БК с. Хиночі Володимирецького р-ну), «Спадщина» (БК с. Межиричі Корецького р-ну), «Вишиванка» (БК с. Гайки-Ситенські Радивилівського р-ну), гурт родини Чудиновичів с. Сварицевичі Дубровицького р-ну. Вони є активними учасниками культурно-мистецького життя краю та популяризаторами фольклорної спадщини.

Популярними формами презентації творчої роботи майстрів є виставки (в обласному краєзнавчому музеї, музеї українського мистецтва, Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці та обласній бібліотеці для молоді), фестиваль ковальського мистецтва, що започаткований у Рівному, музейні гостини, акція «Вишиванка» до Дня Незалежності України, великодній ярмарок художньої творчості школярів Рівного.

Вони є осередками успадкування етнічної культури та історичної спадщини регіону, розвитку аматорської творчості, організації дозвілля різних категорій населення, впроваджуючи у практику художньо-масові, інформаційно-комунікативні та розважальні форми.

Таким чином, регіональний культурний простір Рівненщини відзначається самобутністю та різноманітністю, традиційними та інноваційними аспектами діяльності закладів культури та розвитку локальних типів культурних комплексів. В їх функціонуванні значне місце належить закладу вищої освіти — Рівненському державному гуманітарному університету, а, зокрема, кафедрі івент-індустрії, культурології та музеєзнавства, що дав фундаментальні знання і навички зі спеціальності «Культурологія».

Наукова школа кафедри яскраво виражена в проведенні щорічних наукових конференцій, наприклад, у 2022 році проведено XVIII Міжнародну наукову конференцію «Світовий культурний простір крізь призму сучасних глобалізаційних пандемічних викликів та війни». Також на кафедрі працює редколегія та друкується два наукових збірники: «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку»: наукові записки РДГУ (фахові за напрямками «образотворче мистецтво», «хореографія», «музичне мистецтво», «сценічне мистецтво», «культурологія», «музезнавство») та «Актуальні питання культурології»: альманах наукового товариства «Афіна». Збірники мають також всеукраїнську реєстрацію Міністерства юстиції України як періодичні наукові видання.

Викладачами кафедри організовано і успішно втілено в життя роботу студентського наукового товариства «Афіна». Також кафедра івент-індустрій, культурології та музезнавства співпрацює з обласним краєзнавчим музеєм, Центром народної творчості, клубами та музеями області, ін., що дає змогу наблизити навчальний процес до практичних умов існування культурологічних установ.

Випускники кафедри захищають дисертації; працюють в різних вищих навчальних закладах України (Житомира, Львова, Кам'янця-Подільського, Ужгорода, Києва, Кременця, Луцька тощо). Багато зі здобувачів магістерської програми 034 «Культурологія» стоять на чолі управлінь (відділів) культури районних (обласних) державних адміністрацій, працюють викладачами коледжів культури і мистецтв України (Львова, Калуша, Терехівлі, Чернівців, Дубна, Самбора, Луцька, Житомира, Кам'янця-Подільського, Гадяча), образотворчого мистецтва (Ужгород); випускники кафедри поповнюють музейну мережу краю, зокрема, серед випускників директори Культурно-археологічного центру «Пересопниця», Інституту дослідів Волині, є співробітниками Музею Уласа Самчука, музею Бурштина, обласного краєзнавчого музею (9 співробітників), управління культури і туризму Рівненської ОДА тощо [31].

При кафедрі проходять стажування співробітники багатьох ВНЗ України (Львів, Острог, Хмельницький, Луцьк, Херсон, Житомир, Володимир-Волинський, Рівне та ін.), а також коледжів культури і мистецтв, педагогічних коледжів, музичних училищ (Дубно, Гадяч, Ніжин, Чернігів, Львів, Калуш, Терехів, Самбір, Малин, Рівне та ін.), магістранти Національного університету «Острозька академія» [31].

Колектив кафедри – організатор щорічних (з 2004) Всеукраїнських науково-практичних конференцій, у роботі яких беруть участь учасники із більше як 52 ВНЗ, Національних Бібліотек України, музейних установ, а також ВНЗ Мюнхена, Берліна, тощо, співорганізатор інших Всеукраїнських наукових заходів (всеукраїнська науково-практична конференція «Історична Волинь і проблеми духовного відродження України» (2010), різноманітні флеш-моби, проведені спільно із Волинським національним університетом імені Лесі Українки), галереєю європейського живопису «Євро-Арт» та ін. [31].

Характеризуючи освітні програми спеціальності «Культурологія» першого і другого рівня вищої освіти, що реалізуються на кафедрі івент-індустрії, культурології та музеєзнавства, варто вказати на орієнтацію програми, що полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога. Освітньо-професійні програми розроблені з урахуванням власного багаторічного досвіду підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Культурологія» та відповідного досвіду провідних вітчизняних університетів.

У переліку дисциплін присутні курси як теоретичного, так і практичного напрямку підготовки майбутнього культуролога. Наприклад, «Теорія мистецтв», «Історіографія культури України», «Українська культура», «Зарубіжна культура», «Сценарно-режисерські технології культурних проектів», «Інклюзія в соціокультурній сфері», «Подієвий та екотуризм», «Безбар'єрність в наданні послуг у сфері культури» та інші. По закінченні ОП «Культурологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, здобувач

може працевлаштовуватись за Національним класифікатором професій ДК 003.2010 (зі змінами і доповненнями, грудень 2022 року):

- 3476. Організатори у сфері культури та мистецтва;
- 3479. Інші фахівці у сфері культури та мистецтва

ОП другого рівня вищої освіти «Культурологія» спрямована на підготовку здобувачів вищої освіти для виконання функціональних обов'язків керівника закладів культури. Зокрема, за Національним класифікатором професій ДК 003.2010 (зі змінами і доповненнями, грудень 2022 року):

- 1210.1. Директор (начальник, завідувач, інший керівник) філіалу (філії) (за напрямом діяльності).
- 1229.6. Керівники підрозділів у сфері культури, відпочинку та спорту.
- 2447.2. Професіонал з управління проектами та програмами
- 2455.2, 23474. Методист культурно-освітнього закладу

Бачимо, що регіональна культурологічна освіта забезпечує локацію професіоналами, спеціалістами, які здобувши вищу освіту в регіональному вузі, залишаються тут і продовжують працювати на благо області, району, держави.

На сьогодні гостро постало питання скорочення вузів, в зв'язку із фінансовою малозабезпеченістю та малим наповненням студентських груп. Ця політика, на нашу думку, не вирішить питання якісної підготовки фахівців для регіону. Перенесення центру тяжіння до великих міст із здобуття вищої освіти призведе до того, що регіони не будуть забезпечені фахівцями.

2.3. Характеристика освітніх програм зі спеціальності «Культурологія», що реалізуються вузами України

Зміст освітніх програм за першим і другим рівнем вищої освіти в галузі культурології достатньо широкий та специфічний практично для кожного ЗВО. В нашому дослідженні здійснено спробу аналізу освітніх програм з метою систематизації дисциплін обов'язкового та вибіркового компонентів.

До переліку обов'язкових навчальних дисциплін фахової підготовки культурологів бакалаврського рівня найчастіше введені наступні: «Філософія культури», «Теорія та історія мистецтва», «Теорія культури» («Вступ до теорії культури», «Теоретичний аналіз культури», «Social and Cultural Theory»), Серед дисциплін, які входять до освітніх програм є такі, що вивчають національну художню культуру і національну творчість («Традиційна культура українців», «Народно-обрядовий комплекс», «Народна художня творчість»), дисципліни, що висвітлюють культуру й мистецтво України різного історичного періоду, «Культура Київської Русі», «Культура України другої половини XIII – XVIII ст.», «Історія українського мистецтва XIX – XX ст.», «Культура України XX – початку XXI ст.») та розвиток світової культури різних епох («Давня культура», «Культура Античності», «Культура Західноєвропейського Середньовіччя», «Культура народів Сходу», «Культура Відродження», «Культура Європи Нового часу», «Сучасне мистецтво»). Є навчальні плани, в яких дисципліни об'єднані в загальний курс «Культурологія. Історія світової та української культури» (Львівська національна академія мистецтв), «Історія світової культури» (КНУ імені Тараса Шевченка), «Теорія культури», «Історія світової культури», «Історія української культури» (Полтавський педагогічний університет імені В. Г. Короленка), «Філософська пропедевтика», «Культурні та креативні індустрії» (НУ «Острозька академія»), «Історія та теорія світової культури», «Історія української культури», «Історія світової музичної культури» (НМАУ імені П. І. Чайковського). Серед обов'язкових дисциплін також «Філософська антропологія», «Музеєзнавство» («Основи музеєзнавства»), «Менеджмент в культурній сфері» («Менеджмент соціокультурної діяльності», «Менеджмент культурних проєктів»), «Методика викладання культурологічних дисциплін».

Професійна підготовка бакалаврів-культурологів у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка орієнтована на теоретичну й прикладну культурологію, тому перелік дисциплін вміщує дещо інші дисципліни: «Історія пластичних мистецтв», «Історія української культури та

філософії», «Історія культурологічних вчень», «Соціологія культури і мистецтва», «Теоретична культурологія», «Філософія культури», «Філософія і культура постмодерну» тощо.

Аналіз освітніх програм Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової зі спеціальності «Культурологія» показав тут підготовку фахівців за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Наповнення навчальних планів цілком відповідає вимогам до здобуття компетентностей, умінь і навичок, притаманних культурологам з базовою музичною освітою. Такі дисципліни як: «Сучасні теорії культури та музичної культурології», «Сучасна культура і журналістика в практиці творчих проєктів» спрямовують здобувача опанувати крім культурологічних, музикознавчі курси, що також є цінним при підготовці фахівця в галузі культурології та музикознавства.

Навчальний план з підготовки магістрів культурології передбачає специфічні дисципліни обов'язкових компонентів освітньої програми: «Методи культурології і музикознавства в науковому знанні». Серед вибіркових компонентів: «Виконавська культура у музичній культурології», «Музична критика і джерелознавство», «Візантиністика: філософсько-культурологічний аспект».

Освітня програма «Культурологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти надає професійну кваліфікацію «Викладач, керівник колективу. Організатор концертів і лекцій. Лектор»
<https://odma.edu.ua/osvita/magistratura/osvitni-programy/>

Специфічні дисципліни введені до освітньої програми 034 Культурологія (бакалавр) Українського Католицького університету. Серед дисциплін загальної підготовки: «Вступ до культурознавства», «Теорія культури», «Антропологія культури», «Методологічні стратегії в дослідженнях культури», «Герменевтика культури», «Історія ідей і культурних практик»; до професійної підготовки включено курси: «Театральна культура і критика», «Економіка культури», «Проектний

менеджмент: теорія в практиці», «Теорії комунікації», «Місто й культура», «Культура та креативність: підприємницька модель», «Культурна географія». Підготовка майбутніх культурологів базується на тому, що здобувач самостійно формує власний курс навчання, який базується на виборі одного з двох орієнтирів:

– критика культури – вміння володіти знаннями з актуальних тем і методологій дослідження, вміння аналізувати явища культури і мистецтва, проєктне мислення;

– економіка культури – розуміння основ економічних процесів в галузі культури і мистецтва, формування і функціонування культурних і креативних індустрій у XXI столітті.

Освітньо-професійний рівень «магістр» Українського Католицького університету за проєктом міждисциплінарної освітньої програми «Майбутнє спадщини: історія, культура, література» спеціальності «Культурологія», «Історія», «Філологія». По завершенні навчання за цією освітньою програмою здобувачеві надається кваліфікація «Магістр культурології, історії, філології».

Загалом, фахова підготовка магістрів культурології в більшості навчальних планів вміщує такі обов'язкові професійні дисципліни: «Історія української культури», «Історія зарубіжної культури», «Сучасні теорії культури», «Культурна антропологія», «Міжкультурна комунікація», «Соціологія культури», «Методика викладання культурології у ВНЗ». Зустрічаються курси, специфічні для тих чи інших освітніх програм закладів вищої освіти: «Конфлікт в культурологічному вимірі», «Культурна антропологія», «Герменевтика», «Вступ до феноменології» (Національний університет «Острозька академія»); «Типологія та історія культурних регіонів світу: міжкультурні дослідження», «Художня культура XX – XXI ст. в умовах глобалізації», «Візуальні практики та комунікація» (КНУ імені Тараса Шевченка).

Спеціальність «Мистецтвознавство» (Львівська національна академія мистецтв) надає кваліфікацію: «Магістр культурології, мистецтвознавець,

викладач». Відповідно до специфічності освітньої програми, яка поєднує в собі і культурологічну, і мистецтвознавчу складові, навчальний план включає дисципліни: «Культурологічні теорії і концепції», «Культура і мистецтво постмодерну», «Менеджмент соціокультурних проєктів», «Культура і мистецтво в сучасній репрезентації», «Концептуальні проблеми сучасного мистецтва».

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти зі спеціальності «Культурологія» у Львівській національній академії мистецтв готує фахівців за освітньою програмою «Культурологія, арт-експертиза». Ця ОП надає здобувачеві кваліфікацію «Бакалавр культурології, арт-експерт, викладач». Відповідно до спрямування ОП, навчальний процес передбачає вивчення таких дисциплін на першому-другому курсах: «Філософія культури і мистецтва», «Збереження і використання об'єктів культурної спадщини», «Атрибуція творів мистецтва», «Артекспертиза», «Кураторство і галерейна діяльність», «Тексти і контексти культури і мистецтва» та інші. Навчальний план третього-четвертого курсів спрямований на вивчення історії українського і зарубіжного мистецтва у різні історичні періоди, а також декоративно-ужиткового мистецтва через дисципліни: «Історія художньої кераміки», «Історія металу», «Історія художньої тканини», «Історія костюму», «Історія художнього скла», «Історія інтер'єру і меблів», а також «Іконографія та іконологія», «Галерейна діяльність» та інші.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка готує фахівців зі спеціальності «Культурологія» з додатковою спеціалізацією «Організація культурно-дозвіллевої діяльності» та «Організація культурно-освітньої діяльності». Колективом кафедри культурології розроблені і введені в дію освітні програми, що базуються на реаліях сьогодення, коли «Культурологія» як спеціальність перебуває у стадії динамічного розвитку і зайняла свою нішу в галузі гуманітарних наук.

Обов'язкові та вибіркові компоненти освітньої програми «Культурологія» (для бакалавра) Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка в межах освітньої програми пропонують вивчення курсів: «Теорія і методика соціокультурної діяльності», «Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів», «Основи соціокультурного проектування». На магістерському рівні дисципліни зорієнтовані на методику організації та проведення дозвіллевих заходів, питань культурномистецької педагогіки, методики організації екскурсійної роботи тощо [59].

Аналіз освітніх програм зі спеціальності 034 Культурологія, які сьогодні пропонуються вузами України, довів, що лише в одному навчальному закладі підготовка культурологів зорієнтована на цифровий культурологічний контент. Це освітньо-професійна програма «Кіберкультура» Національного університету «Острозька академія», яка має на меті не лише «загальну» підготовку спеціалістів, що володіють широкою базою компетентностей культурологічного знання та вмінням ефективно застосовувати їх в практичній діяльності, а й професійне застосування набутих навичок використання можливостей комп'ютерних технологій віртуальної реальності, навіть ведення бізнесу в умовах культурного розмаїття контенту

ОП «Кіберкультура» пропонує вивчення таких дисциплін на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Теорія медіа і медіакультура», «Теорія комп'ютерних ігор», «Культура відкритих даних», «Цифрова гуманітаристика», «Основи VR і HR для культурних проєктів». Особливістю освітньої програми «Кіберкультура» є те, що тут здійснюється поглиблене вивчення англійської мови (ОП передбачено 16 кредитів) і частина курсів викладається іноземною (англійською) мовою. При викладанні здійснюється акцент на практичній діяльності фахівця в галузі культурології.

Отже метою ОПП «Кіберкультура» є підготувати спеціаліста з високовираженою кваліфікацією в культурології, який навичками аналізу та інтерпретації складових інформаційної культури, володіє вмінням створювати та презентувати моделі проєктів у сфері кіберкультури.

Національний університет «Острозька академія» для здобувачів другого освітнього рівня (магістерського) пропонує дві освітні програми зі спеціальності «Культурологія» — ОП «Культурологія» та «Культурологія: проєктна діяльність». Освітньо-професійна програма «Культурологія» має на меті «поглиблений розвиток у студентів знань, умінь та навичок аналітичної, експертної, навчальної, консультативної, інформаційної, комунікативної, організаційно-методичної діяльності; володіння технологіями компетентного оцінювання кібер- і кроскультурних процесів сучасності» [66].

ОПП «Культурологія: проєктна діяльність» має на меті підготовку фахівців в галузі культури, які можуть володіти широкими можливостями фахових умінь і навичок, які можна застосувати в проєктній діяльності, бізнес плануванні, тощо.

Під час навчання студенти вивчають дисципліни, які допомагають повною мірою набути і розкрити фахові компетентності і досягнути програмних результатів навчання: «Проєктний менеджмент і фандрейзинг», «Гуманітарна експертиза», «Сучасні культурні тренди». По закінченні навчання здобувачам присвоюється кваліфікація «Магістр культурології».

Самостійна робота майбутніх культурологів складається з підготовки до групових практичних занять, умінь здійснювати контроль знань в усіх його формах, виконання індивідуальних, у тому числі творчих завдань і проєктів.

Сьогодні існує проблема скорочення аудиторних годин за рахунок збільшення часу на самостійну роботу студентів (50—70% навчального часу). Це дає змогу збагачувати навчальний процес новими формами. А саме: активне впровадження дистанційного, мобільного, змішаного, електронного навчання, що вимагає оволодіння вміннями і навичками інформаційно-комунікаційних технологій для успішного виконання самостійної роботи.

Творчі вміння й навички мають особливе значення для забезпечення успішної професійної діяльності майбутніх культурологів завдяки її наближенню до мистецької творчої діяльності. Як відомо, творчість — це продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні

та духовні цінності суспільного значення [78]. При цьому будь-яка діяльність, фізична чи розумова, може стати творчою діяльністю або творчістю. У визначенні творчості важливу роль відіграють критерії новизни, оригінальності та цінності. Діяльність людини тільки тоді стає творчістю, коли сприяє розвитку людської особистості, людської культури, а найголовніше – духовності людини. Творчість завжди обумовлена принципами істини, добра, краси, їх синтезом – духовністю [78]. Творчість завжди пов'язана з нестандартним, нешаблонним, нестереотипним характером діяльності людини.

Універсальними навичками XXI століття стали — креативність та інноваційність (soft skills), що пропонують вирішення важливих питань через нову сучасну методику, яка дає можливість модифікувати теперішні технології та винаходити нові. Ці навички забезпечують опанування здатності до оригінальності та інноваційності в майбутній професійній діяльності; сприяють розвитку, впровадженню та донесенню нових ідей до інших; допомагають розкривати нове та сприяти різноманітним перспективам; допомагають в роботі над творчими ідеями для впровадження вагомого та корисного внеску в професію.

Як влучно вказує М. Kerr, характеризуючи ключові «м'які» навички, необхідні для успішної особистісної, у тому числі професійної реалізації в XXI столітті, творчість (Creativity) – це широкий тип м'яких навичок, який може допомогти у пошуку інноваційного вирішення проблем [57]. У першу чергу, творчі навички важливі для творчих професій, до яких без сумніву близько підходять культурологи.

Отже, аналіз освітніх програм, за якими здійснюється підготовка фахівців спеціальності 034 Культурологія бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти, що пропонуються здобувачам в ЗВО України, дозволяє зробити такі висновки:

– професійна підготовка культурологів у вузах України має досить різноманітний вектор освітньої діяльності, який залежить від особливості

спрямування навчального закладу, що приводить до значної розбіжності в переліку обов'язкових освітніх компонент та широкій палітрі вибіркового компонентів освітніх програм;

– в межах спеціальності 034 Культурологія можна здобути певну спеціалізацію (з додатковою кваліфікацією); серед найпоширеніших: «Організація культурно-дозвілдової діяльності», «Організація громадських заходів», «Музична культурологія», «Мистецтвознавство», «Теоретична культурологія» та «Прикладна культурологія»;

– лише в одному закладі вищої освіти — НУ «Острозькій академії» — здобувачам пропонується освітня програма, яка орієнтована на загальну цифровізацію культури та актуальні тенденції її розвитку (ОПП «Кіберкультура»), яка серед результатів освітньої діяльності прогнозує для майбутніх фахівців володіння цифровими технологіями та формування в них цифрової інформаційно-комунікаційної компетентності;

– у переліку обов'язкових та вибіркового компонентів освітніх програм зі спеціальності 034 Культурологія практично повністю відсутні дисципліни, так чи інакше пов'язані з теорією і практикою використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій.

Отже, можна зазначити, що вузах України, які готують майбутніх культурологів, сформувались досить різні підходи до їх професійної підготовки. Фокус освітніх програм для культурологів має різну спрямованість через специфіку майбутньої професійної реалізації: культуролог має бути готовим працювати і в галузі освіти / педагогіки, в економічній та соціальній галузі, зокрема індустрії культурно-дозвіллових, готельних, туристичних, розважальних послуг, займатись науковою та науково-дослідною діяльністю в галузі гуманітарних та суспільних наук, бути фахівцем-викладачем закладів загальної та спеціальної мистецької освіти тощо. Часто спеціалісту-культурологу в професійній діяльності доводиться контактувати з людьми різних національностей та етнічних груп, йому потрібно володіти навиками міжкультурної комунікації, володіти іноземними

мовами. Л. Кравченко та М. Степаненко зазначають, що фахова діяльність в галузі культурології торкається майже всіх вікових категорій суспільства та, залежно від умов соціальної реалізації, може бути науковою, адміністративно-організаційною, виконавською, виробничою, розважальною, а також культурно-освітньою, загальноосвітньою, гуртковою, студійною чи будь-якою іншою педагогічною діяльністю.

У своєму дослідженні ми орієнтувалися на освітні програми Українського Католицького університету (м. Львів), Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, Національного університету імені Т. Г. Шевченка, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Львівської національної академії мистецтв, Національного університету «Острозька академія», Рівненського державного гуманітарного університету та інших закладів вищої освіти.

2.4. Освітня діяльність вузів I—II рівнів акредитації з підготовки «молодших бакалаврів» спеціальності «Культурологія»

Кожна область Західної України забезпечена вищими навчальними закладами I—II рівня акредитації, де можна здобути культурологічну освіту. Це училища та коледжі культури і мистецтв, в яких функціонують відділи чи предметно-циклові комісії культурологічних дисциплін, що пропонують підготовку молодших спеціалістів і бакалаврів зі спеціальності «Менеджмент соціокультурної діяльності».

Нами розглядалися навчальні заклади I—II рівнів акредитації частково, лише західної частини України, щоб показати основні напрямки діяльності регіональної вищої освіти зі спеціальності «Культурологія» та виявити головні проблеми освітньої діяльності в підготовці «молодших бакалаврів» із заявленої спеціальності.

У Рівненській області підготовку фахівців за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» здійснює Дубенський фаховий

коледж культури і мистецтв [24], що є структурним підрозділом Рівненського державного гуманітарного університету. Це вищий навчальний заклад I—II рівня акредитації, що здійснює підготовку молодших спеціалістів. Сучасний навчальний заклад, де є всі умови для здобуття професійної освіти, де плідно працюють викладачі — майстри своєї справи. По закінченні цього закладу освіти випускники мають можливість вступати до Рівненського державного гуманітарного університету на спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 034 «Культурологія», 027 «Музеєзнавство пам'яткознавство».

Серед західноукраїнських вузів I—II рівня акредитації помітне місце займають Львівський фаховий коледж культури і мистецтв та Самбірський коледж культури і мистецтв. Саме освітня програма за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» Самбірського коледжу культури і мистецтв [76] розгалужується на декілька спеціалізацій: «Народне інструментальне мистецтво (естрадні інструменти)», «Видовищно-театралізовані заходи», «Народне інструментальне мистецтво (народні інструменти)», «Народне пісенне мистецтво». Це стало можливим при згортанні спеціальності «Народна художня творчість» і заміні її на спеціальність 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності». Такі заходи викликані реаліями розвитку сучасної вищої та професійної освіти. Але, зазначає С. В. Виткалов, «не вирішує повною мірою проблеми, оскільки це абсолютно інші підходи до організації навчального процесу» [1, с.104]. За С. В. Виткаловим «існують проблеми із налагодженням навчального процесу, виходячи з наявного кадрового складу фахових коледжів культури Західної України, який формувався чимало років у вигляді відповідних фахових шкіл, його уже буде надзвичайно складно переорієнтувати на іншу систему організації навчання [13, с.106].

Львівський фаховий коледж культури і мистецтв здійснює підготовку молодших спеціалістів за спеціальністю 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» в межах спеціалізацій «Видовищно-театралізовані заходи»,

«Організація народної інструментальної творчості», «Організація народної пісенної творчості», «Кінофотовідеосправа». Діяльність педагогічного колективу Львівського фахового коледжу культури і мистецтв спирається на Концепцію Національної доктрини розвитку освіти у ХХІ столітті. Виходячи з цього, педагогічний колектив працює над такими завданнями: забезпечення конкурентноспроможності випускників на сучасному ринку праці; підвищення духовного рівня молоді, сприяння розвитку творчих задатків кожного студента та формування його громадянської позиції, впровадження у виховний процес передового педагогічного досвіду [42].

Волинський фаховий коледж культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського — заклад освіти І—ІІ рівня акредитації створений 1 липня 1997 року на базі ліквідованих Луцького державного музичного училища та Луцького училища культури, підпорядкований Міністерству культури та інформаційної політики України, безпосередньо – Управлінню культури, національностей, релігій та туризму Волинської ОДА. Коледж здійснює підготовку фахівців у галузі 02 «Культура і мистецтво». Зокрема, за розгалуженням спеціалізацій народної художньої творчості та культурно-освітньої діяльності [16].

Проблеми реалізації якісного навчання не лише культурологічного змісту, але й за іншими спеціальностями у вузах І—ІІ рівня акредитації розглядались навесні 2019 року Міністерством культури України під час проведення Круглого столу за участі представників фахових коледжів культури і мистецтв із питань подальшої їх роботи, форм підвищення кваліфікації співробітників, оплати праці, інше. Як результат — перспективи виведення їх із системи вищої освіти. Було ухвалено Закон України про фахову передвищу освіту, який викликав багато запитань у викладачів цих навчальних закладів. Але подальшого розвитку ця ініціатива не отримала. В Україні все лишилося без змін.

Існує надія на перспективу розвитку спеціальності 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», враховуючи сучасний розвиток

соціокультурного життя країни та ціннісних орієнтацій її громадян. С. В. Виткалов сподівається, що «випускники цього нетипового для галузі культури напряму запропонують інший варіант організації культурно-дозвілдової практики, об'єднавши навколо себе представників сучасного бізнесу, туризму, торгово-розважальних центрів, громадських організацій, міжнародних фондів, ОТГ, а також численних небайдужих людей, які розуміють, що покращення організації власного вільного часу — це виключно їхні проблеми» [13, с.106].

Отже, розгалудження професійної освіти, зміна напрямку професійної діяльності культурологів виводить базову освіту за межі традиційного розуміння. Виконання задачі в плані розгортання освітнього напрямку культурологічного спрямування може реалізовувати завдяки:

- переорієнтації на суміжні галузі діяльності, що є актуальними для розвитку сучасного суспільства;
- впровадження в освітню діяльність сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та засвоєнні професійних знань та вмінь здобувачами-культурологами.

Висновки до розділу 2

Аналіз освітніх програм, культурологічної, мистецтвознавчої, методико-педагогічної літератури, впровадженого вітчизняного досвіду культурологічної підготовки майбутніх фахівців дозволив окреслити основні принципи вироблення спеціальних компетентностей для здобувачів-культурологів на сучасному етапі нового розуміння професійної освіти.

Базуючись на інформації, отриманій внаслідок аналізу освітніх програм вузів України з підготовки спеціалістів, зроблено висновки щодо змісту професійної підготовки фахівців спеціальності 034 «Культурологія», наявних спеціалізацій, що пропонують заклади вищої освіти України. Представлено перелік обов'язкових та вибірконих освітніх компонентів професійних

програм фахової підготовки культурологів, професійних кваліфікацій та галузей діяльності й посад для працевлаштування майбутніх культурологів.

Визначено, дисципліни, які спрямовані на використання цифрових технологій у професійній підготовці культурологів впроваджено лише в одному ЗВО, що пропонує здобувачам в межах спеціальності «Культурологія», спеціалізацію «Кіберкультура».

На сучасному етапі цифровізації та інформатизації усіх сфер життєдіяльності суспільства, вважаємо за потрібне, додати до культурологічної моделі освіти опанування цифровими технологіями. Поняття професійної компетентності майбутніх культурологів трактується як об'єднання знань та умінь у професійній діяльності на основі здобутих знань з проблем філософії, соціології, теорії пізнання культури та культурної семантики, у тому числі її сучасних цифрових форм, і професійних навичок ефективного спілкування, різних моделей тлумачення культури через призму цифрової комунікації, творчості та інше. У структурі професійної компетентності майбутніх культурологів виокремлено мистецтвознавчий, психолого-педагогічний, культурологічний, організаційно-економічний та інформаційно-комунікаційний (цифровий) складники, компоненти кожного із яких (пізнавальний, предметно-змістовий, ціннісно-змістовий) відповідають загальній архітектоніці компетентності.

Для забезпечення ефективної професійної діяльності майбутнього культуролога мають значення:

- знання та вміння роботи в цифровому освітньому середовищі;
- застосовувати сучасні методики і технології автоматизованого опрацювання інформації, формувати й використовувати електронні інформаційні ресурси та сервіси; графічні редактори для використання у цифровому мультимедійному супроводі уроків чи занять культурологічного та мистецького циклу в загальноосвітній школі, вузі, ін. Професійно використовувати всесвітню мережу для підбору та використання програмних навчальних засобів культурологічного характеру, добирати та аналізувати

наявні мультимедійні освітні ресурси культурологічного змісту, запускати та встановлювати мультимедійні програми, вміло використовувати цифрові освітні продукти в професійній діяльності;

– вміння самостійно розробляти цифрові освітні ресурси з культурології із залученням мультимедійного контенту;

– сприяти свідомому інтегруванню наукових знань з теоретичної та прикладної інформатики й культурології; використанню їх для роботи з інформаційними системами, базами даних, інформаційними ресурсами інтернет-мережі.

ВИСНОВКИ

Отже, здійснений аналіз професійних джерел інформації, літератури, що торкається об'єкта дослідження, а також власного практичного досвіду, надав змогу сформулювати наступні висновки:

1. Обрана для розгляду проблема становить неабиякий інтерес, оскільки сьогодні, у час становлення нової української державності, різноманітних геополітичних суспільних змін, особливість роботи усіх сфер діяльності людини має відповідати реальній ситуації і мережа освітніх установ не є винятком;

2. Розгляд сучасного стану розвитку культурологічної освіти в Україні, аналіз діючих освітніх програм спеціальності 034 Культурологія першого та другого рівнів вищої освіти, що реалізуються у вузах України, дозволив зрозуміти те, що професійна підготовка культурологів має вигляд різновекторного спрямування і лежить в основі загального профілю навчального закладу. Це приводить до суттєвої відмінності в переліку обов'язкових дисциплін і ще більшого різноманіття вибіркових компонентів освітніх програм. Напрямки підготовки культурологів у закладах вищої освіти України мають різний спектр через специфіку майбутньої професійної спеціалізації: культуролог має бути готовим працювати в галузі освіти чи педагогіки, в економічній чи соціальній галузі, безпосередньо в індустрії культурнодозвіллевих, готельних, туристичних, розважальних послуг, займатись науково-дослідною роботою в галузі гуманітарних та суспільних наук, бути професійним педагогом закладів загальної та спеціальної мистецької освіти тощо.

3. Історіографічна база досліджуваного питання досить різноманітна, утім, стосовно конкретного матеріалу, що спрямований на виявлення специфіки організації культурологічної освіти в Україні, сьогодні явно не достатньо як для викладачів вузів всіх рівнів, так і для здобувачів освітніх

програм культурологічного профілю. Причина цього – припинення наукових досліджень в галузі культурології через повномасштабне вторгнення Росії на територію України та малодоступність або й недоступність до повноцінного освоєння джерел інформації з досліджуваної теми.

4. В проаналізованих освітніх програмах присутня розпорошеність та різновекторна спрямованість цих програм, що пропонуються вузами України з культурологічної підготовки фахівців. Також спостерігається незначна частка освітніх компонентів, що розкривають цифрові освітні ресурси та підготовку фахівців зі знаннями цифрових технологій.

5. Важливого значення у сучасній освітній культурологічній практиці набуває використання усіма співробітниками вузів культурологічного профілю відповідних засобів профорієнтації стосовно їх позиціонування у регіоні, що надає можливість не лише залучати нових здобувачів культурологічної спеціальності, але й постійно корегувати власну освітньо-культурологічну діяльність.

6. У той же час, зважаючи на дуже повільну еволюцію галузі, навіть частково застосовані піар-технології у практиці закладів освіти засвідчили ефективність цієї практики і важливість її подальшого використання.

7. Трансформація професійної освіти, зміна сутності і розширення професійної діяльності фахівців-культурологів виводить базову освіту (I—II) рівня за межі традиційного розуміння. Завдання розширення галузі освітнього профілю культурологічного спрямування впроваджується дякуючи переорієнтації на суміжні галузі діяльності, що є актуальними для розвитку сучасного суспільства; активному освоєнні студентами сучасних цифрових технологій та впровадження набутих професійних знань, вмінь та навичок в практичну діяльність.

8. У розвитку культурно-мистецької галузі вагоме значення належить культурно-мистецькому потенціалу території. В ході дослідження виявлено, що найбільше значення в регіоні представляє інфраструктурний, історико-культурний та духовно-культурний потенціал.

Здійснене дослідження також дало можливість ще раз переконатися, що лише ґрунтовна фахова освіта разом з відповідним практичним досвідом роботи у закладі культурологічного чи мистецького профілю разом з пошуком нових форм позиціонування кожної конкретної установи й стане важливим підґрунтям у зміні ситуації на краще.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про культуру» : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text) (дата звернення: 15.04.2023).
2. Аліксійчук О. С. Використання активних форм і методів навчання на уроках світової художньої культури. Педагогічна освіта: теорія і практика : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський : ПП Д. Г. Зволейко. 2011. Вип. 7. С. 232–237. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/1240?show=full> (дата звернення: 15.04.2023).
3. Андрущенко В. Духовна сутність освіти. Вища освіта України. 2007. № 1. С. 5–10.
4. Аристова Л. С. Формування у старшокласників естетичного ставлення до мистецтва в процесі вивчення художньої культури: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ: Ін-т пробл. виховання АПН України, 2008. 235 с.
5. Безклубенко С. Д. Теоретико-методологічні засади етнокультурології. Методологічні проблеми культурної антропології та етнокультурології : зб. наук. праць / Б. А. Головка, С. Д. Безклубенко, А. О. Ручка, Г. П. Чміль. Київ : ІК НАМ України, 2011. 480 с.
6. Белецька І. Соціальна значущість культурно-дозвіллевих установ в організації вільного часу молоді. Соціальна педагогіка: теорія та практика. Луганськ, 2009. № 1. С.33-38.
7. Береза А. В. Регіоналізм та регіоналізація: проблема теорії і практики. Трибуна. 2006. № 11-12. С. 73 – 79.
8. Бутенко Л. В. Підготовка майбутніх учителів літератури до інтерпретації художніх творів : автореф. дис... канд. пед. наук. Луганськ: Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка, 2007. 20 с.

9. Бушман І. Система освіти як засіб модернізації української культури: автореф. дис. ... канд. філос. наук; 09.00.10. Київ: Інститут вищої освіти АПН України, 2005. 18 с
10. Васянович Г. П., Дегтярьова Г. С, Клос Є. С. Дидактичні аспекти культурологічної підготовки спеціаліста у вищій школі. Педагогіка і психологія професійної освіти. 1998. №5. С. 214 – 222. 41.
11. Васянович Г., Руденко Л., Вдович С., Дегтярьова Г. та ін. Психолого-педагогічні основи професійної адаптації майбутніх фахівців : монографія. Львів : СПОЛОХ, 2008. 464 с.
12. Виткалов С. В. Рівненщина: культурно-мистецький потенціал в парадигмах сучасності : монографія / за ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: ПП ДМ. 2012. 416 с.;
13. Виткалов С. В. Вища культурологічна освіта в Україні: регіональний дискурс (крізь призму діяльності кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства РДГУ: моногр.-довідк. вид. / за ред. проф. Виткалова В. Г. Рівне: А. Брегін, 2021. 550 с.
14. Вільчинська І. Ю. Етнічна і національна ідентичність сучасної української молоді : автореф. дис... канд. пол. наук: 23.00.05, НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2002. 20 с.
15. Віннік Т. О. Культурологічна підготовка майбутніх учителів початкової школи в системі навчально-виховної роботи університету: дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Херсон: Херсонський державний університет, 2016. 230 с.
16. Волинський фаховий коледж культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського. URL: <https://www.vfkkim.com.ua/> (дата звернення: 20.05. 2023).
17. Воронова Н. С. Система формування професійної компетентності майбутніх культурологів засобами цифрових технологій: дис... док. пед. наук: 13.00.04. Донбас. держ. пед. ун-т, Слов'янськ, 2020. 592 с.

18. Гатальська С. М. Філософія культури : підручник. Київ : Либідь, 2005. 328 с.
19. Грицак Т. І. Трансформаційні процеси в галузі культури та шляхи їх розвитку (інфор.-метод.збірник). Київ : ДАААКМ, 2003. 22 с.
20. Гончаренко С., Кушнір В., Кушнір Г. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес. Шлях освіти. 2008. № 4 (50). С. 2 – 10.
21. Денисенко С. М. Психолого-педагогічні засади проектування мультимедійного контенту електронних освітніх ресурсів для вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання АПН України, 2013. 23 с.
22. Дичковський С. І. Педагогічні засади культурологічної підготовки майбутніх інженерів засобами дистанційного навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Київ: НПУ імені М. Драгоманова, 2009. 23 с.
23. Донець З. Ф. Осучаснення змісту культурознавчих дисциплін у вищій школі в контексті міжнародних культуроохоронних конвенцій : 436 автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти. Київ: Ін-т вищ. освіти, 2004. 20 с.
24. Дубовик О. Культурологічне забезпечення університетської освіти у США. Україна у світовому контексті: Художня освіта : збірник наукових праць. Вип. 2 / ред. кол. С. О. Черепанова, І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало. Львів, 2000. С. 42–50.
25. Дубенський фаховий коледж культури і мистецтв. URL: <http://kulturedubno.com.ua/> (дата звернення: 20.05. 2023).
26. Зеліско Л. І. До проблеми культурологічної освіти у вищій школі. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2001. №1. С. 126 – 134.
27. Зюзіна Т. О. Теоретико-методологічні засади змісту культурологічної підготовки студентів у вищих навчальних закладах: дис. ...

доктора пед. наук; 13.00.04. Луганськ: Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2010. 507 с.

28. Зязюн І.А. Естетичні засади розвитку особистості. Мистецтво у розвитку особистості: монографія /за ред., передмова та післямова Н. Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. С. 14 – 36

29. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії : навчальний посібник. К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.

30. Иванова Т. В. Культурологическая подготовка будущего учителя : монография. Киев : ЦВП, 2005. 282 с

31. Іванова-Георгієвська Н. А. Сучасна українська культура в світовому контексті пошуків справжності: мода на традицію» URL: <http://www.myslenedrevo.com.ua> (дата звернення: 20.05. 2023).

32. Історія української та зарубіжної культури: навч. посіб. / Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакурата. Київ : Знання, 2000. С. 295-299.

33. Каталог освітніх програм. Волинський національний університет імені Лесі Українки. URL: <https://vnu.edu.ua/uk/all-educations> (дата звернення: 15.05.2023).

34. Кафедра івент-індустрії, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету. URL: <https://hudped.rshu.edu.ua/pro-nas/kafedri/kafedra-kulturologi%D1%97-ta-muzeyeznavstva/> (дата звернення: 20.05. 2023).

35. Кондрацька Л. А. Теорія і технологія культурологічної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичних спеціальностей: автореф. дис. доктора пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2004. 43 с.

36. Костриця Н. М. Система культурологічної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі : автореф. дис ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ :

Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2012.
36 с

37. Козубовська І. В., Стойка О. Я, Сідун Л. Ю. Історико-педагогічні аспекти розвитку вищої освіти в США (кінець ХХ початок ХХІ століття): [монографія]. Ужгород: Видавництво ПП «АУТДОР-ШАРК», 2015 р. 186 с.

38. Кравченко-Дзондза О. Культурологічна компетентність майбутнього вчителя в контексті культурологічної парадигми освіти. Молодь і ринок. 2018. № 8 (163). С. 90 – 94. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.141879> (дата звернення: 20.05. 2023).

39. Кравченко Л., Степаненко М. Теоретичні засади і досвід культурологічної освіти в Полтавському педагогічному. Культурні практики як чинник соціокультурної модернізації сучасного українського суспільства. Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, 2015. С. 6 – 15.

40. Культурологія освіти: роб. навч. програма для спеціальності 8.18010020 „Управління навчальним закладом” (галузь знань: 1801 „Специфічні категорії”) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С. О., Галицька М. М.]. Київ, 2014. 64 с.

41. Кутузова Г. І. Актуальні проблеми культурологічної підготовки студентів університетів. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки, 2009. №19. С.9 – 12. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/1247/1/Kutuzova.pdf> (дата звернення: 20.05. 2023).

42. Левенець М. Моделювання культурологічної освіти у сучасних вищих навчальних закладах. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2013. № 2. С. 83 – 86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2013_2_23 (дата звернення: 21.05.2023).

43. Львівський фаховий коледж культури і мистецтв. URL: <https://lkkim.lviv.ua/>(дата звернення: 21.05.2023).

44. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. К.: Промінь, 2006. 432 с.
45. Масол Л. М., Белкіна Е. В., Калініченко О. В., Руденко І. В. Методика навчання мистецтва у початковій школі : посібник для вчителів. Харків: Видавництво „Ранок”, 2006. 256 с
46. Маслов В. С. Теорія і практика культурологічної підготовки слухачів і курсантів вищих військових закладів освіти : автореф. дис. ... д-ра пед. наук; 13.00.04. Київ : Ін-т пед. і псих. проф. освіти АПН України, 1998. 35 с
47. Москаленко Н. Гуманітаризація вищої культурологічної освіти в Україні ХХ – ХХІ ст.: автореф. дис. канд. культурології; 26.00.01. Київ: Київський національний університет культури і мистецтв, 2010. 18 с.
48. Наталевич Н. Наукові підходи до формування професійної компетентності майбутніх культурологів. Педагогічні науки. 2014. № 60. С. 90 – 96. 293.
49. Наталевич Н. П. Формування професійної компетентності майбутніх культурологів у процесі вивчення історико-культурологічних та педагогічних дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Полтава, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2014. 18 с.
50. Настенко Л. Г. Педагогічні умови культурологічної підготовки майбутнього вчителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Київ: Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2002. 24 с.
51. Недзвецька О. В. Інформаційно-художні дійства в культурному просторі Західної України. Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : матеріали УІІ Міжнар. наук.-творчої конф. (16 квіт., 2015 р.). Київ : НАКККіМ, 2015. С. 123 – 125.
52. Огнев'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку (світоглядно-методологічний аспект) : автореф. дис. ... докт. філос. наук. Київ : КНУ, 2003. 36 с.

53. Олексюк О. М., Ткач М. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : навчальний посібник. К. : Знання України, 2004. 264 с.

54. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Київський національний університет імені Тараса Шевченка URL: http://www.philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/Ethics_aesth_cult_dept/51/23/8 (дата звернення: 15.05.2023).

55. Освітньо-професійні програми. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. URL: http://philosophy.karazin.ua/ua/study/osv_prof_programy.html (дата звернення: 15.05.2023).

56. Освітньо-наукова програма «Культурологія» (магістр). Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. URL: <http://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kulturologiya-1.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

57. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Національний університет «Києво-Могилянська академія». URL: <https://www.ukma.edu.ua/ects/index.php/fgn/159-2018-06-13-07-01-47/bpkulturologiya/251-2018-11-01-09-31-43> (дата звернення: 15.05.2023).

58. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. URL: <http://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kulturologiya.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

59. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової. URL: http://odma.edu.ua/upload/files/opp_kult.pdf (дата звернення: 15.05.2023).

60. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Рівненський державний гуманітарний університет. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2022/osv_prog_bak_034_kult_2_022.pdf (дата звернення: 13.05.2023).

61. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res//religstud/OPPbakKul.pdf> (дата звернення: 15.05.2023).

62. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iokWtnoaHTfq20Oij6QNWsLBmwwMjMHI/view> (дата звернення: 15.05.2023).

63. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (магістр). Рівненський державний гуманітарний університет. URL: https://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/2022/osv_prog_mag_034_kult_2022.pdf (дата звернення: 13.05.2023).

64. Освітньо-професійна програма «Культурологія». Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: <http://filos.lnu.edu.ua/academics> (дата звернення: 15.05.2023).

65. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Ужгородський національний університет. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47500> (дата звернення: 15.05.2023).

66. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. URL: <https://nnifop.udu.edu.ua/index.php/uk/> (дата звернення: 15.05.2023).

67. Освітньо-професійна програма «Культурологія» (бакалавр). ВНЗ «Український католицький університет». URL: <https://vstup.ucu.edu.ua/bakalavrat/culturology-2/> (дата звернення: 15.05.2023).

68. Національний університет «Острозька академія» URL: https://www.oa.edu.ua/ua/departments/humanities/human_culture (дата звернення: 15.05.2023).

69. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 (Чинний від 01.11.2010 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10> (дата звернення: 02.04.2023).

70. Національний класифікатор України. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2010 (Чинний від 01.01.2012 р.). URL: <https://regstral.kiev.ua/kved> (дата звернення: 02.04.2023).

71. Питання розвитку цифрової культури українського соціуму. Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень (2014, Вересень). URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/1631/> (дата звернення: 12.04.2023).

72. Морзе Н. В., Кочарян А. Б. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. Інформаційні технології і засоби навчання, 2014. Т. 43, Вип. 5. С. 27–39.

73. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання / [О. О. Андреев, К. Л. Бугайчук, Н. О. Каліненко, О. Г. Колгатін, В. М. Кухаренко та ін.]; за ред. О. О. Андреева, В. М. Кухаренка. Харків : „Міськдрук”, 2013. 212 с.

74. Рейзекінд Т. Й. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя музики у вищих навчальних закладах : автореф. дис ... доктора пед. наук: 13.00.04. Київ, 2008. 36 с.

75. Роганова М. Культурологічні аспекти виховного процесу вищому навчальному закладі. Гуманізація навчально-виховного процесу. 2009. Випуск XLIV. С. 57 – 67.

76. Рудницька О. П. Культуровідповідність мистецької освіти. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія [за ред. І. А. Зязюна]. К. : Віпол, 2000. С. 106 – 133.

77. Самбірський коледж культури і мистецтв. URL: <https://samkult.com/>. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2014_23_36 (дата звернення: 23.05.2023)

78. Смолінська О. Є. Теоретико-методологічні засади організації культурно-освітнього простору педагогічних університетів України: дис. ...

467 доктора пед. наук; 13.00.01. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2015. 610 с

79. Сова М. О. Інтеграція художньо-культурологічних знань у системі професійної підготовки вчителя гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... доктора пед. наук; 13.00.04. Київ: НПУ імені М. Драгоманова, 2005. 44 с

80. Стеценко Н.М., Чикалова Т.Г. Теоретичні підходи до інтерпретації сутності культурологічної компетентності. Педагогічний альманах. 2014. Вип. 23. С. 208 – 214. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2014_23_36 (дата звернення: 23.05.2023).

81. Творчість особистості. Основи психології та педагогіки. Webресурс. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/icgn/8prishak_osnovy_psiholog_pedagogiki/r272.htm (дата звернення: 20.05.2023).

82. Троєльнікова Л. Традиції, обряди, ритуали як формуючі компоненти художнього простору України. *Методологічні проблеми культурної антропології та етнокультурології* : зб. наук. праць / Б.А. Головка, С. Д. Безклубенко, А. О. Ручка, ГП. Чміль. Київ : ІК НАМ України, 2011. 480 с.

83. Усатенко Т. Культурологія в трансформаційних процесах освіти. Культурологічна складова професійного розвитку педагога: збірник наукових праць / за ред. Л. Хомич, Л. Султанової, Т. Шахрай. Київ-Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. 126 с.

84. Федорцова О. Г. Формування культурологічної компетентності майбутніх інженерів енергетиків у процесі вивчення гуманітарних дисциплін : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир : Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка, 2016. 311 с.

85. Філіна А. П. Культурний простір: його основні види та культурна діяльність суспільства щодо задоволення соціокультурних потреб громадян. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. Вип. I (6). Київ : НАККІМ, 2016. С. 82 – 86.

86. Цимбалюк Н. М. Інституціональна модернізація культурно-дозвілдової сфери в Україні: дис... д-ра соціол. наук: 22.00.04. Київський НУ т ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 2005. 40 с.
87. Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В., Лупаренко Л. А. Використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. 55 (5). С. 136 – 174.
88. Чернова О. В. Культурологічна компетентність як компонент професійної компетентності викладача мистецьких спеціальностей. Педагогічні науки. 2012. Вип. 62. С. 347 – 352. URL: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_62/70.pdf (дата звернення: 24.05.2023).
89. Шевнюк О. Л. Культурологія : навч. пос.. Київ : Знання, 2004. 348 с.
90. Шевнюк О. Л. Культурологічна освіта майбутнього вчителя: теорія і практика : монографія. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова, 2003. 233 с.
91. Шейко В. М. Культурологія: навч. пос. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Герасимова. Київ : Знання, 2012. 244 с.
92. Щедролошева К. О. Формування професійної майстерності майбутніх учителів музики і художньої культури: автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Київ: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2005. 24 с.
93. Яремака Н. Формування інформаційної компетентності майбутніх менеджерів індустрії дозвілля у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук; 13.00.04. Полтава: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2016. 23 с

ДОДАТКИ

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

«ЗАНЯТТЮ»

С.В. Губерський
17.09.2021 р.

ОСВІТНЬО-ПРОЄКТІВНА ПРОГРАМА
«ЗМІТУРИВАННЯ»
Форми освіти: онлайн
Термін дії: «17.09.2021» р., завершення: «17.09.2021» р.

на додаток освітнього курсу «Заняття»
за спеціальністю «ІТМ» «Інформаційні технології»
такої ж спеціальності «ІТМ» «Інформаційні технології»

Розроблено та затверджено
на засіданні Протокол № 17/21
«17.09.2021» р., протокол № 17/21
Відомо про наявність розробки
«17.09.2021» р. № 17/21-3/4

Київ, 2021 р.

Додаток 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київська національна педагогічна університету імені Г.С. Шевченка

ОСВІТНЬО-ПРОЄКТІВНА ПРОГРАМА
«ЗМІТУРИВАННЯ»
Форми освіти: онлайн
Термін дії: «17.09.2021» р., завершення: «17.09.2021» р.

на додаток освітнього курсу «Заняття»
за спеціальністю «ІТМ» «Інформаційні технології»
такої ж спеціальності «ІТМ» «Інформаційні технології»

Розроблено та затверджено
на засіданні Протокол № 17/21
«17.09.2021» р., протокол № 17/21
Відомо про наявність розробки
«17.09.2021» р. № 17/21-3/4

Київ, 2021 р.

Додаток 3

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»**

*Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 034 Культурологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки*

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПНПУ імені В. Г. КОРОЛЕНКА

Голова вченої ради _____
Марина ГРИНЬОВА (протокол № _____
від " _____ " _____ 2022 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в
дію з _____ 2022 р. Ректор

_____ (наказ № _____ від
_____ 2022 р.)

Полтава, 2022

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми
«Культурологія»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 034 Культурологія
Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри культурології

Завідувач кафедри
_____ Олександр ЛУК'ЯНЕНКО

Протокол № __ від _____ 202_ р.

РОЗРОБЛЕНО

робочою групою зі
створення/оновлення освітньої
програми «Культурологія»

Гарант освітньої програми

_____ Рената ВИННИЧУК

ПЕРЕДМОВА

При розробці освітньої програми враховані вимоги Стандарту вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 034 Культурологія, затвердженого 16.06.2020 р., наказ №801.

Освітньо-професійна програма «Культурологія» спеціальності 034 Культурологія для підготовки бакалавра розроблена робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові членів робочої групи	Науковий ступінь та/або вчене звання, найменування посади
Гарант освітньої програми: Винничук Рената Володимирівна	<i>кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри культурології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка</i>
Члени робочої групи: Кравченко Любов Миколаївна	<i>докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри культурології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка</i>
Литвиненко Алла Іванівна	<i>кандидатка мистецтвознавства, доцентка, доцентка кафедри культурології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка</i>
Дейнега Оксана Володимирівна	<i>директорка Центру культури та дозвілля Полтавської міської територіальної громади</i>
Ільчук Олександр Володимирович	<i>начальник відділу культури і туризму Гребінківської міської ради;</i>
Слухай Ольга Геннадіївна	<i>студентка III курсу спеціальності 034 Культурологія</i>
Пятак Олександра Геннадіївна	<i>студентка II курсу спеціальності 034 Культурологія</i>

Рецензії зовнішніх стейкхолдерів:

1. Теницька Ольга Олександрівна – директорка Полтавського літературно-меморіального музею В. Г. Короленка.
2. Завалій Світлана Борисівна – директорка Полтавського літературно меморіального музею Панаса Мирного.

1. Профіль освітньої програми «Культурологія»

Profile of the educational program «Culturology»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	бакалавр бакалавр культурології bachelor bachelor of Culturology
Офіційна назва освітньої програми	Культурологія Cultural Studies
Тип диплому та обсяг освітньої програми	диплом бакалавра, одиничний, обсяг ОП на основі ПЗСО – 240 кредитів ЄКТС, на основі ОКР молодшого спеціаліста, ОС молодшого бакалавра, ОС фахового молодшого бакалавра – 180 кредитів, термін навчання на основі ПЗСО – 3 роки 10 місяців, на основі ОКР молодшого спеціаліста, ОС молодшого бакалавра, ОС фахового молодшого бакалавра – 2 роки 10 місяців
Наявність акредитації	МОН України, Україна, 01 липня 2013 р. – 1 липня 2023 р.
Цикл/рівень	бакалавр: НПК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Приєм (зарахування) осіб здійснюється: Повна загальна середня освіта; ОКР молодший спеціаліст, ОС молодший бакалавр, ОС фаховий молодший бакалавр.
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://sites.google.com/gsuite.pnpu.edu.ua/culturology/освітня_діяльність/оп-бакалавр/оп-бакалавр-2022?authuser=0

2 – Мета освітньої програми

Опанування здобувачами вищої освіти загальних і фахових компетентностей фахівця, достатніх для продукування нових ідей у гуманітарній галузі, орієнтованих на ефективне здійснення майбутньої професійної діяльності в умовах входження в світовий соціокультурний простір, упровадження новітніх інформаційно-комунікативних та професійних технологій. Підготовка компетентного бакалавра культурології, здатного до предметно-перетворювальної діяльності із широким доступом до працевлаштування у закладах освіти, культури, мистецтва, культурних та креативних індустріях.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Об’єкти вивчення та діяльності: культурні процеси, явища, стани та ознаки, їх усвідомлення, інтерпретація та моделювання; соціокультурні інститути та практики, що забезпечують формування культурних норм та цінностей, способи їх втілення й використання. Цілі навчання: підготовка фахівців з культурології, які володіють сучасними теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для розв’язання складних соціокультурних задач і практичних проблем. Теоретичний зміст предметної області – система наукових ідей, підходів, концепцій, теорій щодо культури; поняття та принципи аналізу культурних процесів та явищ.

	Методи, методики та технології: методи та методики пошуку, систематизації, аналізу та інтерпретації інформації щодо культурних об’єктів та практик, технології популяризації знань щодо культури та регулювання відносин у соціокультурній сфері. Інструменти та обладнання: аудіовізуальні засоби; програмне забезпечення; мережа Internet; інформаційно-комунікаційне обладнання; системи електронного документообігу, електронні бібліотеки та архіви.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна.

Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма спрямована на здобуття вищої освіти першого (бакалаврського) рівня в галузі 03 Гуманітарні науки зі спеціальності 034 Культурологія. Професійна підготовка здобувачів освітнього ступеня бакалавр зорієнтована на здійснення професійної діяльності в культурно освітніх закладах та надання соціокультурних послуг населенню. Програма ґрунтується на освітній технології та методиці формування ключових і предметних компетентностей, моніторингу сучасного ринку соціокультурних послуг, аналізу досвіду діяльності установ культури, мистецтва, культурних та креативних індустрій. Ключові слова: бакалавр, культурологія, культура, соціокультурна діяльність, проєктування, компетентнісний підхід.
Особливості програми	Практична орієнтація на роботу в закладах культури, мистецтва, культурних та креативних індустріях з урахуванням регіонального аспекту.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування випускників: заклади освіти, культури, мистецтва, культурні та креативні індустрії. Сфера працевлаштування – організаційна, аналітична, дослідницька діяльність у закладах освіти, культури, мистецтва, культурних та креативних індустріях – будинках культури, музеях, бібліотеках, туристичних агенціях (агентствах, фірмах), дитячих дошкільних та позашкільних закладах, професійно-технічних навчальних закладах, а також діяльність у громадських організаціях, ЗМІ тощо. Випускник має право обіймати такі посади згідно з Класифікатором професій України ДК 003:2010 (чинний станом на 25.10.2021 р.: 1229.6 – керівники підрозділів у сфері культури, відпочинку та спорту (керівник студії, колективу (за видами мистецтва і народної творчості); керівник самодіяльного об'єднання (клубу за інтересами); керівник гуртка; голова секції (творчої); завідувач закладу клубного типу; завідувач студії; завідувач виставки; завідувач філіалу (філії) музею); 1492 – менеджери (управителі) у сфері культури, відпочинку та спорту; 3310 – фахівці з початкової освіти (культурний організатор закладу позашкільної освіти); 3340 – фахівці спеціалізованої освіти та інші фахівці в галузі освіти та навчання (інструктор культурно-просвітнього закладу; фахівець у сфері позашкільної освіти тощо); 3439 – інші технічні фахівці в галузі управління (інструктор з організаційно-масової роботи; організатор громадських заходів); 3476 – організатори у сфері культури

	та мистецтва (керівник аматорського дитячого колективу (гуртка, студії та ін.); керівник

	аматорського колективу (за видами мистецтва) тощо).
Подальше навчання	Випускник має право на продовження навчання за другим (магістерським) рівнем вищої освіти; здобуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, що характеризується сучасними особистісно-зорієнтованими, розвивальними та креативними технологіями та інноваційними методами викладання, спрямованими на поліпшення навчання у процесі взаємодії викладачів і студентів з використанням платформи GSuite. Викладання проводиться у формі лекцій (мультимедійних, інтерактивних тощо), практичних та лабораторних занять, самостійної роботи студентів, консультацій із викладачами тощо.

Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, відповідно до всіх видів аудиторної та позааудиторної роботи під час попереднього, поточного, періодичного, тематичного, підсумкового, відтермінованого видів контролю; за допомогою комплексу (репродуктивних, активних, інтерактивних) методів навчання у формі усних і письмових іспитів, заліків, виконання тестових завдань, есе, презентацій, проєктів, захисту курсових робіт і результатів практик, атестаційних екзаменів.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів культурології, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК-3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК-7. Здатність працювати автономно. ЗК-8. Здатність працювати в команді. ЗК-9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-10. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК-11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК-12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності.

Фахові компетентності	ФК-1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію. ФК-2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах. ФК-3. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів; ФК-4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо). ФК-5. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства. ФК-6. Здатність аналізувати культурну політику в інституціях різних рівнів. ФК-7. Здатність обґрунтовувати рішення щодо врегулювання відносин у сфері культури на основі розуміння специфіки соціокультурних процесів. ФК-8. Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвіллеві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу. ФК-9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів. ФК-10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології. ФК-11. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології. ФК-12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.
7 – Програмні результати навчання	

	ПРН-1. Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію. ПРН-2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру. ПРН-3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації. ПРН-4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування. ПРН-5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів. ПРН-6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій. ПРН-7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики. ПРН-8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та

	визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту. ПРН-9. Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження. ПРН-10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу. ПРН-11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати рекомендації щодо їх соціальної актуалізації. ПРН-12. Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань. ПРН-13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти. ПРН-14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефаківцями. ПРН-15. Вільно спілкуватися з професійних питань усно та письмово державною та іноземними мовами з урахуванням мети спілкування та соціокультурних особливостей його контексту. ПРН-16. Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	

Кадрове забезпечення	Основний склад викладачів освітньої програми складається з професорсько-викладацького складу кафедр культурології, української мови, політекономії, філософії, англійської та німецької філології, медико-біологічних дисциплін та фізичного виховання, виробничо-інформаційних технологій та БЖД Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Лектори, які викладають у рамках програми, є активними вченими, які публікують праці в зарубіжних і вітчизняних наукових фахових виданнях, мають відповідну професійну компетентність і досвід в галузі викладання, наукових досліджень і педагогічної діяльності. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять підвищення кваліфікації / стажування, в т. ч. закордонні. Практико-орієнтований характер освітньої програми передбачає широку участь фахівців-практиків, які відповідають напрямку програми, а також залучення до викладання наукових співробітників культурних та креативних індустрій, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки. Гарант, група забезпечення, робоча група ОП та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Наявна матеріально-технічна база, що забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Забезпеченість

	навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребам. Для проведення практичних і лабораторних робіт, інформаційного пошуку та обробки результатів наявні спеціалізовані лабораторії інженерної та комп'ютерної графіки, обчислювальної техніки факультету з необхідним програмним забезпеченням та необмеженим відкритим доступом до Інтернет-мережі. Наявна вся необхідна соціально побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.
Інформаційне та навчально методичне забезпечення	Офіційний сайт ПНПУ імені В. Г. Короленка: www.pnpu.edu.ua; офіційний сайт факультету технологій та дизайну: techno.pnpu.edu.ua; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; необмежений доступ до мережі Інтернет; університетський репозитарій (Institutional Repository of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University) та фонди бібліотеки імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, читальні зали. Навчальний процес забезпечений навчальним контентом дисциплін, дидактичними матеріалами для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін, наскрізними програмами та робочими програми з практик, методичними рекомендаціями щодо написання курсових робіт, критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів; пакетами комплексних контрольних робіт. На офіційному веб-сайті розміщена інформація про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, навчальні і робочі плани, графіки навчального процесу.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Можлива, за бажанням студента
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх угод між ПНПУ імені В. Г. Короленка та зарубіжними навчальними закладами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент освітньої програми

Код о/к	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
Загальна підготовка			
ОК1.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
ОК2.	Підприємництво та фінансова грамотність	3	залік
ОК3.	Фізичне виховання	3	залік
ОК4.	Філософія	3	залік
ОК5.	Безпекознавство	3	залік
ОК6.	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	6	залік
Всього		21	
1.2. Професійна підготовка			
ОК7.	Університетська освіта і академічне письмо	3	залік
ОК8.	Вступ до культурології	4	екзамен
ОК9.	Історія української культури	18	залік (2, 4 семестри), екзамен (3, 5 семестри)
ОК10.	Історія світової культури	16	залік (1, 2, 3 семестри), екзамен (4 семестри)
ОК11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	19	залік (3, 5 семестри), екзамен (1, 2, 4 семестри)

OK12.	Теорія культури	21	залік (2, 3, 4, 7 семестри), екзамен (5, 6 семестри)
OK13.	Культурні та креативні індустрії	5	екзамен
OK14.	Музеєзнавство	4	екзамен
OK15.	Теорія та методика соціокультурної діяльності	5	залік
OK16.	Основи соціокультурного проектування	3	залік
OK17.	Повсякденна культура України	11	залік (7, 8 семестри), екзамен (6 семестр)
OK18.	Пам'яткознавство	4	екзамен
OK19.	Інформаційні технології у професійній діяльності	4	залік
OK20.	Релігієзнавство та міфологія	3	залік
OK21.	Організація анімаційної діяльності	3	залік
OK22.	Основи PR-менеджменту	3	залік
OK23.	Курсова робота	3	залік диференційований
OK24.	Навчальна культурологічна практика	3	залік диференційований
OK25.	Виробнича культуролого-музеєзнавча практика	6	залік диференційований
OK26.	Виробнича соціокультурна практика	9	залік диференційований
OK27.	Виконання кваліфікаційної роботи	9	

11

OK 28.	Атестація	3	
Всього		159	
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ			

ВБ 1.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 2.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 3.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 4.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 5.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 6.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 7.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 8.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 9.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 10.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 11.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 12.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 13.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 14.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
ВБ 15.	Дисципліна за вибором студента	4	залік
Загальний обсяг вибіркових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2. Структура освітньої програми

№ з/п	Код о/к	Назва компоненти освітньо-професійної програми (навчальні дисципліни, курсові проєкти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Тип компоненти
1		2	3
<i>I семестр</i>			
1.	ОК1.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
2.	ОК 4.	Філософія	Обов'язкова, цикл загальної підготовки

3.	OK 7.	Університетська освіта та академічне письмо	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
4.	OK 8.	Вступ до культурології	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
5.	OK10.	Історія світової культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
6.	OK11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
7.	OK15.	Теорія та методика соціокультурної діяльності	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
8.	OK20.	Релігієзнавство та міфологія	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>II семестр</i>			
9.	OK 2.	Підприємництво та фінансова грамотність	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
10.	OK 3.	Фізичне виховання	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
11.	OK 6.	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	Обов'язкова,

12

			цикл загальної підготовки
12.	OK 9.	Історія української культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
13.	OK10.	Історія світової культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
14.	OK11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
15.	OK12.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки

16.	OK13.	Культурні та креативні індустрії	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>III семестр</i>			
17.	OK9.	Історія української культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
18.	OK10.	Історія світової культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
19.	OK11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
20.	OK 2.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
21.	OK14.	Музезнавство	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
22.	OK16.	Основи соціокультурного проектування	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
23.	ВБ 1.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
24.	ВБ 2.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>IV семестр</i>			
25.	OK 9.	Історія української культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
26.	OK 10	Історія світової культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
27.	OK11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
28.	OK12.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
29.	OK19.	Інформаційні технології в професійній діяльності	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
30.	ВБ 3.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова

31.	ВБ 4.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
32.	ОК24.	Навчальна культурологічна практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>V семестр</i>			
33.	ОК 9.	Історія української культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
34.	ОК11.	Основи мистецького аналізу та експертної оцінки культурних об'єктів	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
35.	ОК12.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
36.	ОК21.	Організація анімаційної діяльності	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
37.	ОК22.	Основи PR-менеджменту	Обов'язкова, цикл професійної підготовки

13

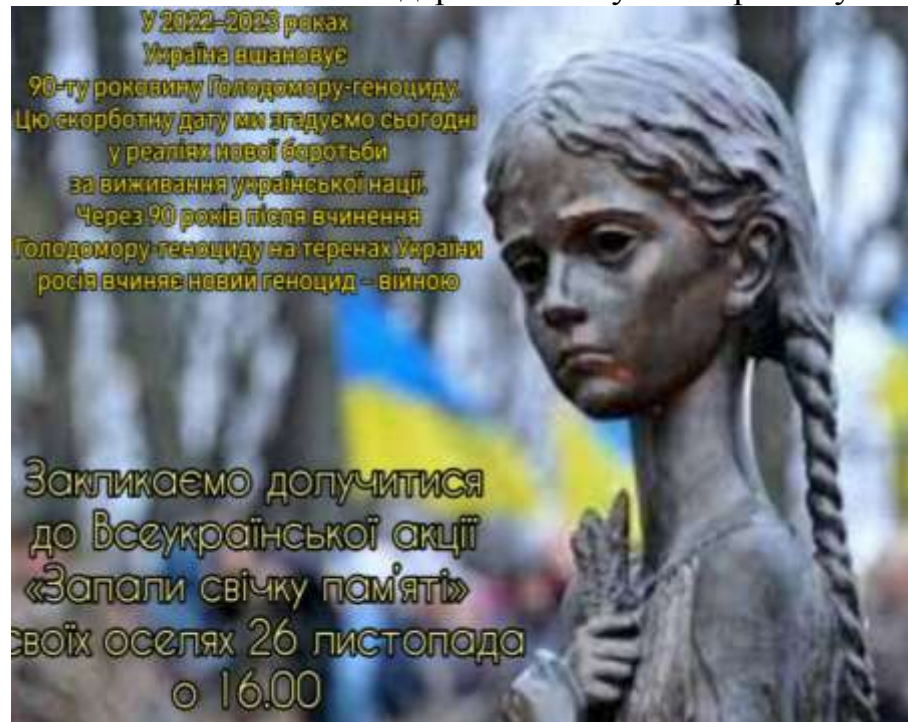
38.	ВБ 5.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
39.	ВБ 6.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
40.	ВБ 7.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
<i>VI семестр</i>			
41.	ОК 5.	Безпекознавство	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
42.	ОК 12.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
43.	ОК 17.	Повсякденна культура України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
44.	ВБ 8.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
45.	ВБ 9.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
46.	ВБ 10.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова

47.	ОК25.	Виробнича культуролого-музезознавча практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>VII семестр</i>			
48.	ОК12.	Теорія культури	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
49.	ОК17.	Повсякденна культура України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
50.	ОК18.	Пам'яткознавство	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
51.	ВБ 11.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
52.	ВБ 12.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
53.	ОК23.	Курсова робота	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
54.	ОК26.	Виробнича соціокультурна практика	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
<i>VIII семестр</i>			
55.	ОК 6.	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	Обов'язкова, цикл загальної підготовки
56.	ОК 17.	Повсякденна культура України	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
57.	ВБ 13.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
58.	ВБ 14.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
59.	ВБ 15.	Дисципліна за вибором студента	Вибіркова
60.	ОК 27.	Виконання кваліфікаційної роботи	Обов'язкова, цикл професійної підготовки
61.	ОК 28.	Атестація	Обов'язкова, цикл професійної підготовки

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників освітньо-професійної програми «Культурологія» проводиться у формі атестаційного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота здобувача ступеня вищої освіти бакалавра зі спеціальності 034 Культурологія є самостійним розгорнутим дослідженням, що відображає інтегральну компетентність її автора та підводить підсумки набутих ним знань, вмінь та навичок з основних дисциплін, передбачених навчальним планом. Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичних проблем культурології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Випускник повинен засвідчити, що оволодів необхідними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах. Стан готовності кваліфікаційної роботи здобувача ступеня вищої освіти бакалавра до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання бакалавром його індивідуального навчального плану. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Її розміщують на сайті університету або репозитарії. Установлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти відбувається через публічний захист кваліфікаційної роботи, який здійснюється відкрито і гласно на засіданні екзаменаційної комісії.
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен передбачає оцінювання обов'язкових результатів навчання, визначених стандартом та освітньої програмою.

Заходи, в яких бере участь кафедра івент-індустрії, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету

Під час заходу “Вишивання у саду” КЗ “Рівненський обласний центр народної творчості” Рівненської обласної ради висловив Подяку здобувачам першого курсу спеціальності “Менеджмент соціокультурної діяльності” Адріані Демковець, Касянець Діані та доц. Валентині Тюсці за популяризацію нематеріальної культурної спадщини (19.05.23 р.). Студенти та викладачі кафедри долучилися до проєкту Міжнародний вишитий рушник єднання ” Цвіт вишиванки”.